

Arad és Banat kis- és közepesiparosainak
hetilapja. — Arad-i Iparos Otthon, az Ipari
Szindikátusok, a Romániai Építőmesterek
Szövetsége hivatalos lapja. Egyesülne a tá-
mogatás „Az Iparos”-sal.

Előfizetési árak egész évre intézményeknek
és nagy cégeknek 1000 lei, félévre 500 lei.
Iparosoknak egész évre 300 lei, félévre 150
lei, negyedévre 75 lei. — Hirdetések négy-
zetcentiméterre 4 lei, kötéseknek árendámény

MUNKAADÓK LAPJA

„Tiszteld a tisztos ipart!”

MESERIASUL AZ IPAROS DER GEWERBETREIBENDE

Fabricile de mobile și tâmplărie în mare dificultate

Lipsa lemnului de nuc din cauza monopolizării
exportului.

Fabricile de mobile și tâmplărie din întregul
Banat sunt la o grea răspântie.

Prin decretul regal No. 1014 din 5 Septembrie
1934. publicat în „Monitorul Oficial” No. 82-934.
s'a prohibit cu începere dela 7 Aprilie 1934 expor-
tul lemnului brut de nuc.

După informațiuni pe cari le avem — și cari
acoperă realitatea — dispozițiunile acestea au avut
la bază dubla intenție de apărare națională și de
apărare a pomiculturii, de oarece exportul era des-
tinat pentru fabricarea paturilor de arme de la
„Zbrojovka”. Realitatea se prezintă, însă cu totul
altfel și cu urmări nespuse de dăunătoare pentru
două ramuri importante a industriei naționale —
indeosebi aci în Banat. În joc este existența fabri-
cilor de mobile și a tâmplărilor din această regiune
și iată de ce: firma „S. E. R. I. A.” din București,
Strada gen. Florescu No. 13, care este însărcinată
cu cumpărarea materialului fasonat în contul sta-
tului român către fabrica „Zbrojovka”, livrează
material de nuc nu numai fabricii amintite, ci și
altor fabrici din alte țări și în dimensiuni cu totul
altele de cât acele cari corespund pentru fabricarea
paturilor de arme.

„Zbrojovka” folosește pentru arme, material
de nuc în scânduri de grosime de 65 mm. dar „S.
E. R. I. A.” exportează material de nuc în dimen-
siuni cu mult mai mari, ceace este un abuz și ca
rezultat fabricile de mobile și tâmplării din străi-
nătate dispun de material de nuc din România, iar
fabricile noastre și tâmplării sunt „contingentați”.

Informațiile precise pe cari le avem până în
clipe de față în privința celor de mai sus ne îngă-
duie, să deducem că ne putem aștepta la o afacere
care amenință să ia proporțiile pe cari le-a avut
afacerea „Cagero-Grosz”. Fabricile de furnir din
Banat și anume: „Fabrica de furnir și industria
lemnului din Delta” cu peste 400 muncitori și
„Fabrica de cherestea și furnir Mundus-Borlova-
Armenia” de lângă Caransebeș, cu peste 600 mun-
citori, au hotărât încetarea lucrului și concedierea
celelalt mai mari părți a muncitorilor dacă ministerul
de industrie și comerț nu va reveni în timpul cel
mai scurt asupra dispozițiunilor în vigoare, cari au
transformat comerțul cu trunchiul de nuc într'un
monopol al firmei „Seri”. Din cauza acestui mo-
nopol fabricile de furnir din întreaga țară — nu
numai cele din Banat — sunt în imposibilitatea de
a se achita de angajamente, iar tărăni cari au
trunchiuri de nuc de vânzare se văd acumă siliți
să vândă metrul cub cu 2000 lei, în loc de 6000 lei,
cât era prețul până azi.

Uj rendelet
a butorok vasuti szallitasa ügyeben.

A Hivatalos Lap június 20-iki száma közli a
CFR vezérigazgatóságának 144418 számú rende-
letét, amely szerint június 20-tól kezdve a butorok-
nak vasuton való szállításánál, akár leszerelt, cso-
magolt, vagy csomagolatlan butorokról van szó, a
belföldi szállításánál az általános tarifa 8-ik szaka-
szát, külföldinél pedig az exporttarifa 11-ik szaka-
szát kell alkalmazni. Bővebb felvilágosításokkal a
CFR központi vezérigazgatósága, vagy pedig a for-
galmi főnökségek szolgálnak a hivatalos órák alatt.

Vissza a céhrendszerhez!

Irtá: OLÁH BELA dr.

Mindenféle modern közgazdasági érdekképvi-
setnek: szabad alakulási szövetségeknek, ipartestü-
leteknek, grémiumoknak, kamaráknak, karteleknek
és trösztöknek „boldog ősei” a céhek, — a közép-
kor eme módfelett érdekes intézményei, melyekről
a háborút megelőző liberális közgazdasági irányzat
fentartás nélkül vallotta, vagy legalább is hirdette,
hogy régmúlt idők kezdetleges viszonyainak gyer-
meteg képződményei. Valósággal divattá vált álce-
lődni a céhszabályzatok furcsa rendelkezéseinek, me-
lyek még a tagok magánéletébe is mélyen beavat-
koztak s olyan erkölcsi normákat tettek kötelező-
vé, amelyek a későbbi korok közvéleménye szerint
kivülnek a gazdasági érdekképvi-set forgalmi kö-
rén.

Tagadhatatlan, hogy a termelés és közlekedés
technikájának rohamos fejlődése, valamint a céhek
életében egyre fokozódott, sőt utóbb kasztszelleme-
vé vált merev elzárkózás, karöltve a fogyasztók ki-
zsákmányolására irányuló mohó törekvéssel — ala-
posan meggyűrűsítette a céhek — hajdan maradvány-
nül való — népszerűségét. Megindult az offenzíva,
melynek nehéz tüzéségeként a fejlődés magaslati
pontjai felé lendülő „nagyüzem”, a gyáripar, a nagy-
tőke sorakozott fel. Eppen az a termelési típus te-
hát, amely a céhek megbuktatása után egyetlen
percig sem késlekedett, hogy termelését és piaci
egyeduralmát az agyonkompromittált céhek „exkluzi-
vításának” parancsuralmi rendszerén építse fel.
Életre hívta a kartelleket, a trösztöket, meg a
„ring”-eket, amelyekről a modern korszak minden
jótételke tudja, hogy valóságos rákfenei a mai gaz-
dasági életnek és könyörtelen kiszorítói a fo-
gyasztásnak.

A céhek csak a monopolizmos munkarendszert
teremtették meg, csak a szakképzést szabályozták,
az értékesítés piaci körleteit szabták meg, a tulter-
melés és az árrombolás ellen védekeztek. Tették
pedig mindezt bizonyos jóakaratu gyámkodással, a
polgárerények és az erkölcsi törvények fákékeny
tisztelőben tartása mellett.

Működésük három irányba tagozódott: 1. a
szakmabeli kizárólagosság útján védtek saját gazda-
sági és társadalmi érdekeiket; 2. oktatások, példák,
fegyelmi fenytések, sőt komoly büntetések által tö-
rekedtek a jó erkölcsöket ápolni; 3. szigorú rendszá-
bályokkal, alapos szakképzéssel és anyagi támogatás-
sal iparkodtak szakmájuk tökéletesítésére.

Ami pedig a céhtagok kölcsönös segélyezését il-
leti, — azt joggal tekinthetjük ma is példamutató-
nak. A vándorutra indult legényeket pénzrel látták
el. Minden céhnek saját szállója (Herberg) volt, ahol
a vándorlók ingyen kaptak ellátást, sőt szerény
költséget is.

Nos, a kartellről, valamint a nála falánkabb ét-
vágyu testvéreiről: a trösztökről és ringekről kissé
kalandos vállalkozás volna ilyen, vagy ehhez hasonló
magasabbrendű erkölcsi szempontok megállapítását
megállapítani. Rideg nagykapitalista alakulatok e
modern közgazdasági torzszülöttek. Lényegi ellentét-
ben állanak még a „gazdasági liberalizmus” elvével
is, melyet a szabad verseny eszméje hatna át. Ugy-
de a kartellszerű csoportosulások éppen a szabad ver-
seny megszorítására, sőt „kiszorítás”-ára törekse-
nek, nem is beszélve arról, miképp hatalmi túltengé-
sük, még az egyes államok bel- és külpolitikái éle-
tébe is irányítóan, nem egyszer — és többnyire a leg-
kritikusabb pillanatokban — „perdöntően” érvénye-
sül.

Persze, a kartellek védelmezői szeretik akként
feltüntetni a dolgokat, hogy ezek az alakulatok való-

sággal az iránytű kényes rendeltetését látják el a mai
gazdálkodás: anarchiájában, — hiszen elsősorban a
termelés és az értékesítés annyira kívánatos rendjét
szabályozzák. Ez azonban csak pusztá szólam. Igaz-
ság viszont az, hogy még az ugynevezett „kondició-
kartellek” is kevés kivétellel a fogyasztás kiméletlen
megdrágítói. Érdekük a legridegebben önös. Csak a
tőke mindent leigázó erejének izmosítására irányul.
A munkások szempontjából minden ilyen alakulat —
józan megítélés szerint — káros, mert a bérleszál-
lítások veszélyével állandóan fenyegeti a munkavál-
lók tömegeit. A kartellek találmánya a „fekete-
lista”, mint minden más, ami a megélhetésükért kü-
dő munkások kezéből kicsavarja a fegyvert. A tőke
ereje, befolyása, egyedülvalósága — ez a kartellszerű
alakulatok törekvésének hármass jelszava. Gazdasági,
vagy szociális erkölcsök nyomai után azonban hasz-
talanul és céltalanul kutatnánk náluk.

Es nézzük most a gazdasági érdekképvi-set tör-
vényes intézményeit: a szakkamarákat. Egyben pedig
„hagyjunk fel minden reménnyel”. A kamarák ma
már — egy mindenáron központosító irányzat jóvol-
tából — ellenőrző, regisztráló, közigazgatási funk-
ciókat végző államhivatalok. Érdekképvi-seti jelle-
gük fájdalmasan elhomályosodott. A céhek közvetlen
utódjai: az érdekképvi-seti léttel mindvégig szoros
és intézményesen egységes kapcsolatokat ápoló ipar-
testületeket pedig az új törvényes rend elsöpörte.

A magyar néplélek egyik legjellegzetesebb vo-
nása, hogy a bajt, veszteséget és sérelmet a föld-
rengésjelző készülékek érzékenységevel azonnal fel-
ismeri. Végzetes hiba azonban, hogy annál neheze-
bben vonja le az adottságokból önként folyó követ-
keztetéseket, s még nehezebben szánja el magát új
utak keresésére. Annál inkább örvendetes viszont,
hogy a magyar kisebbség országgyűlési csoportjában
— Szabó Béni képviselő személyében — akad olyan
elszánt és küzdelemre edzett harcos, aki zászlójára,
melyet a kis- és kézművesipar jövőjének megalapozá-
sáért bontott ki, ezt a merész, ám igaz jelzőt irta:
„Vissza a céhrendszerhez!”

Liberális berkekben nyilván lenéző mosoly fo-
gadja ezt az új megmozdulást. Pedig kár fölényeked-
ni. Itt tényekkel s azok parancsszavával állunk szem-
ben. Az ipartestület megszűnt. A munkakamara nem
meleg otthon az iparüzés kisegisztenciái számára.
Mi marad tehát? Egyes-egyedül a kisiparosok szak-
mák szerint való szindikátizálása. E szindikátusok
országos láncolatának kiépítése, majd magasabbren-
dű kötelékekbe, végül pedig egyetemlegességbe tör-
tendő megszervezése.

Leikiismeretlenség volna azt állítani, hogy az
új ipartörvény minden tekintetben áldásos parlamen-
ti mű. Tengernyi hibája van, sőt nem egy tekintet-
ben vitatható alkotmányossága is. Annyi azonban
kétségtelen, hogy az ipari szakképzést komoly gond-
jaiba veszi, a szakmai erkölcsöt növelni törekszik.

Rövidlátó, aki nem érzékeli, hogy mindez a „le-
vitézlett” céhrendszer törvényhozási rehabilitációja.
Uj irányjelzés, melynek nyomdokait követni okos
és céltudatos. Bizonyos, hogy sokan félnek mult idők
visszajáró kísérleteinek felidézésétől. Mi azonban —
akik féljük a mi sajátos népi érzelmeinket, akik jö-
vőt, nem pedig vándorbotot, vagy koldusbotot szá-
nunk az utánunk következő nemzedéknek, akik tud-
juk, hogy a mi gazdasági területünk komoly küzdő-
helye a „kisüzemi típus” lehet, — meg kell fogad-
juk Szabó Béni okos és előrelátó szavát: A jövő ze-
néje a mi fülünk számára csak a céhszerű szervezke-
dés lehet, amely, kapcsolatban a szövetségi mozga-
lommal, a megújulás hírnöke.

Az adóhátralék és az állammal szemben fennálló követelés beszámítása.

A pénzügyminisztérium döntése értelmében az 1934. április 1-e utáni adóhátralékoknak az állammal szemben fennálló követelésekkel való beszámítására beadott kéréseket nemcsak az állam havi kiadásairól szóló királyi rendeletben megjelölt összeg erejéig fogják elintézni, hanem teljes mértékben. A pénzügyminisztériumnak és a rendelkezése módját ad arra, hogy az adóhátralékoknak az állammal szemben fennálló követelésekkel való leírása gyorsabb rendezést nyerjen. Erre vonatkozólag egyébként a pénzügyminisztérium részletes rendeletet fog küldeni a pénzügyigazgatóságoknak.

Az állam régi adósságainak rendezéséről szóló törvény értelmében folyó évi adó semmi összegben sem számítható be állammal szemben fennálló követelésbe.

VELEMENYKULÖNBSEG.

A kővelházban Kohnék asztala mellett egy antiszemita a sárga földig lehordja a zsidókat.

— Stimmt, — bólint erre Kohn, — osztom a nézetét.

— Megbrúltél, — jármed rá a felesége — és az alak a zsidókat szidja és te osztod a nézetét?

— Nund, majd szorzom, — mondja nyugodtan Kohn.

Nem bírja a nagyipar a felfokozott terheket.

Az Excelsior írja:

Az UGR legutóbbi közgyűlésén Mircea mérnök jelentését is felolvasták, mely külön fejezetet szentel az állami taksáknak és adóknak. Több iparüzem van, melyet kincstári teher fojtogat. Az iparcikkek ezért oly drágák a fogyasztók vásárlási képességéhez viszonyítva. Ez okozza, hogy a tömegfogyasztási cikkek — kenyér, tej, cukor — mennyisége is folyton apad. Megértjük, hogy a mai válságban pénzre van szüksége az államnak, mégis méltányosságra van szükség. Nem elég tanulmányozni a statisztikát. Nem elég kutatni, mely társadalmi osztály bírna több adót fizetni az államnak, hogy aztán valahányszor pénzre van szükség, mindig új terhet rakjanak a vállára. Így történt az iparral. Megállapították, hogy az adók nem fizetnek, viszont az ipar pontosabb és ebből azt következtették, hogy újabb terheket is elbírhát. Így történt, hogy az utóbbi években ugyyszólván kizárólag az ipart vették igénybe. Nem maradhat el ennek kedvezőtlen hatása. Mindennek van határa és abban a pillanatban, midőn ezt túllépik: esik a fogyasztás és csökken az állam bevétele. Méltányos és helyes teherelosztásra lett volna szükség. Míg nem késő, addig kell ezt megvalósítani.

MEGHATÁROZOTT TISZTESÉG.

Kristől információt kér valaki Krazról.

— Kraz, — mondja erre Kris — nagyon rendes ember és egy bizonyos határig feltétlenül tisztességes.

— És mi az a bizonyos határ?

— Amíg pénzt nem adnak a kezébe.

„Bérelt gavallérok“.

Londonból jelentik:

A Tailor and Cutter, az angol szabószövetség hivatalos lapja „Bérelt elegancia” című cikkében felháborodással ír az angol férfiak között mindinkább terjedő szokásról, hogy ünnepélyesebb alkalmakon bérelt sötét ruhában jelennek meg. A legutóbbi ascoti löversenyek férfiközönségének legalább egyharmada ruhaköcsönzőktől bérelt szakettben feszített, úgy, hogy a rengeteg illatszer és virág illata sem volt képes a kölcsönvett öltönyökből kiáradó naftalin és kámforbűzt ellensúlyozni. A háború óta mind kevesebb angol uriember készített új szakettet, vagy frakkot és ennek következtében gombamód szaporodnak a ruhaköcsönzők, sőt vannak már oly óriási méretű cégek is, melyek egyszerre 4000 férfit tudnak szakettbe bujtatni. A lap végül társadalmi bojkottot sürget a „bérelt gavallérok” ellen. A cikk egész Angliában feltűnést keltett.

GLEISGESINTE,

— Ich habe mir vorgenommen, heuer zum Urlaub mir einmal die Sehenswürdigkeiten der Stadt genau anzusehen.

— Ich hab' auch kein Gold zum Wegfahren.

Milyen vagyonokhoz jutott a körletéhez tartozó ipartestületektől az oradea-i munkakamara

Valea lui Mihai, Cehul Silvaniei, Seini és Salonta Mare ipartestületeinek átvételét megtagadta a munkakamara.

Fiókmunkakamarát állítanak fel Salonta városban

Az oradea-i munkakamara körzetéhez tartozó ipartestületek átvétele a napokban befejezést nyert, kivéve a dioşigi és a secueni-i ipartestületeket, ahol az átvételek most folynak. Muth kamara elnök az ügyvel kapcsolatosan egyik oradea-i lap munkatársának a következőket mondotta:

— Munkakamaránk részéről valóban megtörténtek az ipartestületek átvételei és megállapíthatom, hogy Oradea-n kívül a legkiegyébtebb vagyoni állása a tincai ipartestületnek volt. Ezzel szemben túlságosan gyenge volt a satumare-i és a zalau-i ipartestületek vagyoni állása, ahol jóval meghaladta a passzív az intézmény aktíváját. Satumare-n még 1884-ben állta az iparosság vagyonát az Olvaszkörre, mely külön tulajdont képez. Zalau-n pedig az ipartestület székháza csak felerészben képezi az ipartestület vagyonát, míg a másik felerésze magántulajdonban van.

Elmondotta esután Muth Iuliu elnök, hogy a zalau-i ipartestületnek volt egy másik épülete is, melyet eladtak. Ezzel szemben az ipari szindikátusnak jelentős vagyona van. Itt ugyanis céhekre osztottak az iparosok és a céhek meglehetősen vagyonszáka.

A továbbiakban elmondja a kamara elnöke, hogy visszautasították az átvételt Valea lui Mihai-on, Cehul-Silvaniei-n és Seini-ben, mert e helyeken nincsenek tisztázva a vagyoni állapotok. Salonta-n függőben tartották az átvételt, mert itt horribilis adósságok vannak. Az ipartestület itt a városnak tartozik és ha sikerül a várossal valamelyes egyezményt kötni, akkor azon kívül likvidálják a salonta-i ipartestületet is.

Átvették még az ipartestületet Baia-Mare-n is, ahol nincs ingatlanvagyon, de betétek vannak és Marghita-n. Átvették még Beiuş-on, ahol semmi adóssága nincs az intézménynek.

— Ha az átvételek megtörténtek mindenütt, — folytatta a munkakamara elnöke, — akkor mérleget csinálunk, hogy mennyi az iparostagozat összvagyna.

Végül közölte még, hogy Salonta Mare-n fiókmunkakamarát állít fel az oradea-i központ. Előbb úgy volt, hogy valamelyik salaj-megyei város, Zalau vagy Simleul Silvaniei is kap munkakamarai kirendeltséget, de ezt a tervet elejtették.

Ujabb szigorítás készül a forgalmi adó fizetésére ellenőrzése körül

A pénzügyminiszter rendeleten dolgozik, amely a forgalmi adó fizetésére kötelezett vállalatok által ellenőrzésének irányelveit fekteti le. A terv szerint az eddigi ellenőrzési rendszert megszigorítják.

A forgalmi adó fizetésére kötelezett vállalatoknál legalább évenként kétszer könyvvizsgálót foglalkoztatni és a vizsgálatok eredménye alapján láttatkozni a forgalmi adó-regisztereket.

Az előírandó kétszeri vizsgálaton kívül más alkalmakkor is tarthatnak vizsgálatot az ellenőrző közegek.

A pénzügyigazgatóság gondoskodik az ellenőrző közegek ellenőrzéséről is

Az adófizetők körében bizonyára nem fog örömet kelteni, hogy a vállalatokat újabb zaklatásoknak teszik ki, azzal, hogy a kétszeri kötelező ellenőrzés mellett — amit egyébként eddig is megtették — az ellenőrző közegek tetszésük szerint bármikor felülvizsgálhatják, jobban mondva zaklathatják a üzemeket. A kormány végre beláthatná, hogy nemcsak az államnak tetemes összegeket szállító vállalatok sanyargatására kell új módszereket kitalálni, hanem a végrehajtó közegek kelemetlenkedéseivel szemben is védelmet kellene nyújtani a vállalatoknak.

Ugy látszik, hogy a kormány ennek még most sem látja szükségét, mert újabb és újabb intézkedéseivel mind nagyobb és nagyobb teret nyújt a vállalatok zaklatására.

Vasárnap avatják néhai Glück József síremlékét

Most, egy évvel ezelőtt halt meg Glück József az arad-i ipartestület éveken át volt társelnöke, minden arad-i iparos intézmény lelkes vezetőségi tagja és minden jó ügy buzgó és jószándéku támogatója. Halálának évfordulóján a gyászoló család díszes sírkövel örökíti meg emlékét. A sírkövet e hó 5-én, vasárnap délelőtt 10 órakor fogják felavatni az arad-i neolog izraelita temetőben. Az avatási aktuson a néhai arad-i iparosvezér gyászoló családján kívül teljes számban vesznek ki a sírközelet ünnepére az Arad-i Iparos Otthon, az Arad-i Iparosok Hitelszövetkezte, valamint az Arad-i Szindikátusok Föderációja és minden más iparos intézmény vezetői, hogy ilyen módon is lerójják a kegyelet adóját néhai való jó Glück bácsi emléke iránt. A gyászoló család ezután is meghívja azokat, akik néhai Glück Józsefet szerették és emléke iránt kegyelettel vannak, hogy jelenjenek meg vasárnapi sírközeletén.

Amerika is gyártja a mesterséges gyapjút.

Newyork államban Lanatin Corp. cég alatt részvénytársaság alakult a Rosssati-féle mesterséges gyapjú tömeges gyártására. A műgyapjú növényi rostokból készül, közönséges gyapjúfonó- vagy fűszegépeken lehet feldolgozni a gépek legcsekélyebb változtatása nélkül és forgalmi ára fél kg-ként 25 cent lesz.

Mit tett kormányra kerülése óta a liberális párt?

A Viitorul írja:

A gazdasági javulás jelentékeny mértékben halad, az árak szilárdnak mondhatók. Hogyan érték el az eredményt? Mindenekelőtt rendet teremtünk az ország pénzügyeiben. Szigorú kiválasztást eszközöltünk a pénzügyi tisztviselői karban és napenként ellenőriztük az adószedést, hogy a szükséges bevételek és a költségvetési egyensúlyt biztosítsuk. Rendbe tettük az állami számvitelt. Ellenőztük a külkereskedelmet a nemzetközi helyzet szem előtt tartásával. Revízió alá vettük a kereskedelmi és pénzügyi egyezményeket, kiküszöböltük a feketetőzsedést, ma már senkinek sem érdeke, hogy igénybe vegye. Megtettük azt, ami lehetetlennek látszott minden vonalon.

Továbbra is a városháza intézi Salonta-n az ipari ügyeket.

Az új ipartörvény — mint ismeretes, — úgy az iparigazolvány kiállítását, mint a szegődtetést a munkakamara hatáskörébe utalta. Tekintettel arra, hogy Salonta-n a munkakamarának nincsen kirendeltsége, az oradea-i munkakamarai központ úgy intézkedett, hogy úgy az iparengedély-kérelmet, mint a szegődtetést a salonta-i városházán kell bejelenteni. De nemcsak a szegődtetés és iparengedély ügyekben nyújt a jövőben is lehetőségeket a salonta-i városháza munkaügyi osztálya, hanem más ipari ügyekben is felvilágosítást ad és így felesleges az érdekelteknek Oradea-ra a munkakamarához utazni.

Új ut az országos iparosmozgalom felé.

Egységes szervezetbe tömörül Cluj város magyar iparossága

A cluj-i magyarpárti tagozat keretében közel kétezer magyar iparos részvételével alakul meg a cluj-i magyar iparosok szervezete. — Ebben a szervezetben határozza el a cluj-i magyar iparosság, hogy hova fog csatlakozni.

A most megválasztott ideiglenes vezetőség szakmai csoportokba szervezi Cluj város magyar iparosságát

A cluj-i magyar iparosság kibontotta annak az önálló szervezkedésnek zászlóját, amely nivatva van megteremteni a régóta nélkülözött, de már nélkülözhetetlenné vált egységet. Az elmúlt másfél évtized nem erősítette meg a magyar iparosok tevékeny összetartását. Az ország román és német iparosságának meg vannak a maguk nemzeti alapon való szervezetei, csak a legjobban fenyegetett magyar iparosság nem teremtette meg a maga egységét. Ennek a városnak és ennek az országnak magyar iparosai nem adhatják ki teljesen kezükből sorsuk irányítását. Ezért alakították meg Cluj-on a Magyar Párt keretei között az iparos szervezetet.

Közel kétezer cluj-i magyar iparos alakította meg a párttagozat keretében a maga szervezetét és a nagyszámú helyi feladatokat vállalták el.

minden reményesség meg van arra, hogy más városokban is szerveződik a magyar iparosok egysége és ezáltal az országos mozgalmak és állásfoglalások, létvédelmi küzdelmek céljára kiépülhet az általános magyar iparos szervezet.

A gyűlés az összetartás szükségességének és az együttérzésnek hangulatában zajlott le.

A Magyar Párt cluj-i tagozatának iparos gyűlését a Minerva kiállítási termében tartották meg szerdán este. A megjelenteknek szokatlanul nagy szá-

ma és a kitűzött cél iránt megnyilatkozott egyhangú lelkesedés mutatja, mennyire együtt éreznek a válságos életviszonyok közé került cluj-i kisiparosok ennek a feladatnak a felismerésében. A nagytermet zsufolásig megtöltötték a résztvevők a jelentős számmal volt képviselve minden szakmai csoport. A gyűlés az összetartás szükségességének és az együttérzésnek hangulatában zajlott le.

A rendkívül nagy érdeklődés mellett megtartott alakuló gyűlést Vékás Lajos dr., az új tagozati elnök nyitotta meg. Nagy figyelemmel hallgatott megnyitó beszédében a magyar iparosság általános helyzetét ismertette, azután hangsúlyozta, hogy

az iparostársadalom a magyarságnak legfüggelenebb része.

A kisebbségi sorsban sok magyar keresett az ipari pályán elhelyezkedést és miután az új ipartörvény ezt az elhelyezkedési lehetőséget igyekszik megszorítani,

elérkezett az ideje az összefogásnak és a szervezkedésnek.

Példának felemlítette a szász iparosok egységét, aztán beszédének végén megállapította, hogy a szervezkedés csak a magyar párt keretében történhetik meg. Ha sikerül a magyar iparosokat egy táborba gyűjteni, akkor a gazdasági érdekvédelem is meg van oldva.

dászt választották meg, alelnökké: Németh István szabómestert és Balázs Antal fodrászmestert, titkárnak Egyed Sándor nyomdász, jegyzőnek ifj. Fazekas János kovácsmestert.

Választottak egy huszonnyolc tagú választmányt annak a kimondásával, hogy ez a vezetőség a munkát fogja beindítani,

a szakmai csoportok szerinti szervezkedést kezdeni.

a amikor ez a szervezkedés készen van, akkor sor kerül a vezetőség újraválasztására. A szükséghez képest a választmány önmagát kiegészítheti és behívhatja rendes tagnak azt, akinek közreműködése kívánatos. A választmányt a következő tagokból állították össze:

Antoni István közműves, Balló Béla bádógos, Bertalan István szobafestő, Bindász János fodrász, Blázi István kályhás, Engi András csizmadia, Félér Béla órász, Felméry József bőrdobos, Harai Béla szabó, Katona István vízvezeték szerelő, Kun József mechanikus, Füzessy Gyula asztalos, Nagy Balázs ács, Orbán Béla kárpitos, Prezentszky Béla pék, Szalay Gyula kárpitos, Uram Antal fodrász, Demény Andor építész, Kirkósa Gyula mészáros, Török Árpád mészáros, Onofray István ács, Balla János cipész, Szász Róbert mérnök, Zsigmond János szerelő, dr. Lám István elektrotechnikus, Tóth József csizmadia, Varga Domokos cipész, Zabolai Pál cipész. Póttagok: Torday Mihály, Böszörményi Sándor, Cséh József, Miklósy István, Berki Sándor, Kiss János, Klatrobecz János, Orbán János, Szilveszter Gergely, Fábán Károly.

A közös munkáért.

A szervezkedés első lépéseinek megbeszélése után Lengyel Albert elnök, aki a szűkebb körű iparosszakszervezetnek a párttagozatnál eddig is elnöke volt, mondott beszédet, megköszönve a bizalmat és kijelentve, hogy nemcsak nem kereste, de nem is akarta vállalni ezt a tisztséget. Meggyőzték azonban arról, hogy az ő munkájára most szükség van és a munkát vállalja, dolgozni kíván. Abban a pillanatban, amint az iparosok köréből olyan férfi jelentkezett, aki többet tud és többet kíván dolgozni, készséggel átadja a helyét. Beszéd az új ipartörvény következtében a szervezetre háruló súlyos feladatokról és kérte az együttérző munkásságot a magyar iparosság közügyeiért, életérdekeiért, a közös munkában való részvételre. Beszédét lelkes hangulattal és tapsal fogadták.

Vékás Lajos elnök záróbeszédével átadta a vezetést az új vezetőségnek és az iparosszervezet munkájához áldást kívánt. A gyűlés lelkes hangulatban ért véget.

Nem könnyítenek a gázvédelmi rendszabályokon

A belügyminisztérium elutasította a cluj-i városi tanács kérését.

A belügyminisztérium elutasította a cluj-i városi tanács azon kérését, hogy az építőipar pangása miatt átmenetileg tekintsen el azokról a szigorú szabályokról, amelyeket a gázvédelmi és bombamentes biztonság érdekében az építkezéseknél szem előtt kell tartani. Minthogy világító udvarok építését sem engedélyezik, az ilyen épületekre emelet ráépítéseket sem engedélyeznek.

Dragan, cluj-i polgármester és Ciortea főmérnök, az ügyben közelebbről ismét Bucuresti-be utaznak bizonyos könnyítések kieszközölése végett.

NINCS SEMMI BAJ.

Manduláné egy alkalommal Bécsben volt és összeakadt valahol egy négerrel. A néger hevesen csapott neki a szelet és bizony jóval tulmentek azon a határon, amit akár Európában, akár Afrikában az illető eldörög.

Manduláné tele aggyával érkezett haza és agyá akkor nőtt csak nagygyá, amikor konstátálta, hogy anyai örömk élé néz.

Allandó izgalommal várta a végzetes napot, a mely végre megérkezett és a világra jött egy gyönyörű szőke gyerek. Boldog fellelegzéssel mondta ekkor Manduláné:

— Hála Isten, mégis egy tisztességes aszony vagyok!

WUNSCH.

— Angeklaater, wünschen Sie einen Verteidiger?

— Ein zuverlässiger Zeuge wäre mir lieber!

Miért szervezkedik a magyar iparosság?

Zágoni István dr. alelnök tartott előadást a magyar iparosszervezkedés szükségességéről, előkészületeiről, céljairól, feladatairól. Elmondotta, hogy az egész Magyar Párt és így a magyarság számára rendkívül fontos a kisiparos réteg megerősítése és most, amikor minden iparos számára új feladatként jelentkezik valamilyen szervezkedésnek a kérdése, kisebbségi jövőnk szempontjából sem lényegtelen, milyen utat, hogyan választanak iparosaink. Az eddig felmerült tervek és gondolatok azt mutatják, hogy sajnos, nincsen olyan

egységes elhatározás, amely a magyar összetartást venné alapul az iparosok számára is.

Pedig egészen bizonyos, hogy a magyar iparosoknak, akiket a városokból igyekeznek tervszerűen kiszorítani, nem azonos a helyzetük a más nemzetekhez tartozó iparosokéval. Habár a magyarokat fenyegeti tulajdonképpen a veszedelem, mégis azt látjuk, hogy úgy a többségieknek, mint a szász és zsidó iparosoknak kiépült az összetartó és egységes magatartást, közös védelmet biztosító nemzeti szervezetük, a magyar iparosok pedig

különböző tájékozódással szétszóródtak, apró foszlányokban, sokszor egymással szemben harcba állítva.

Jelentkeznek az általános iparos közélet fórumain. A közelmúlt tanulságos és sokszor szomorú tapasztalatai mutatják, különösen ebben a városban, de más helyeken is, hogy az értékben és számban főlényt képviselő magyar iparosság nem tudta megállni a maga számára a megfelelő képviselést és érdekvédelmet, éppen az összefoglaló keret hiánya miatt. Ha nem jelentkezett volna új feladatként az iparos szervezkedés szükségessége, akkor is az eddigi tapasztalatok alapján már fel kellett volna emelkednie annak az öntudatos állásfoglalásnak, amely kibontja végre a mi összetartásunk zászlóját.

Ebben a városban a Magyar Párt keretei között pár év előtt jelentkezett már ez az iparos öntudat és megkezdte az iparos szakszervezet megalakításával a működését, amit azonban az ostromállapot bekövetkeztével folytan abba kellett hagyni. Most, hogy ipar-

testület nincs, hogy a munkakamarában is el kell foglalni azt a szűk helyet, amit ott biztosítottak,

tovább már egy napig sem szabad késlekedni a magyar alapon való megalakulásnak a kimondásával.

Minden reményünknek meg kell lennie arra, hogy ezen alakulás példáját követni fogják más városokban és más megyékben is, úgyhogy

a magyar szervezetek között kialakult láncolat létre hozhatja az ország magyar iparosainak szervezetét és a Magyar Párt a jogi személyiséget helyettesítő hajlékot, keretet, támogatást adja ennek számára.

Ezt a mi városunkat iparosok építették, céhek fejlesztették és

a város története azonos a helyi magyar iparosság történetével.

Ennek a most megalakuló egységnek nemcsak a most adódó időleges feladatokat kell vállalnia, hanem vállalja a magyar iparos távoli jövőjének biztosítását is. Ha ez a szervezet létre jön, akkor minden olyan testületnél, alakulatnál és fórumon, ahol a magyar iparosoknak helyet kell foglalniuk, ez az erős egység fog jelentkezni.

Az iparosok itt határozzák el, hogy hova és milyen feltételek mellett csatlakoznak, ha csatlakozniuk kell.

Egészen bizonyos, hogy az egységes fellépés eléri azokat az eredményeket, amelyeket a szörványos, szervezetlen részvétellel megszerezni nem lehet.

Lengyel Albert elnök, öttagú elnökség, huszonnyolc tagú választmány.

Uram Antal, Szántai Gyula, Balla János és mások felszólalásai után nagy lelkesedéssel mondták ki a megalakulást. Az előkészítő és szervező bizottság javaslati alapján jelölőbizottságot küldtek ki, amely Németh István elnöke alatt javaslatot tett a vezetőség megválasztására. E javaslatnak alapján elnökké Lengyel Albert, nyom-

Jogesetek a kisipar köréből

Nincs joga a rendőrségnek bírói ítéletet megfellebbezni.

Érdekes jogeset egy tisztátalanul minősített arad-i kifőző ügyében, amelynek működését a felsőbb fórumok engedélyezték.

Nem a rendőrségnek, hanem a belügyminisztériumnak kellett volna felelősséget vállalnia.

A timisoara-i ítéletábrán nagyon fontos, a rendőrség hatáskörére vonatkozó ügyben hirdetett a napokban ítéletet. Ötveneg Hönig Gyuláné arad-i lakosnőnek Arad-on kifőzője volt. Az üzem ellen egy napon feljelentés érkezett, amely súlyos vádakat hozott fel a kifőző tulajdonosa ellen. A feljelentés szerint a helyiség nem felelt meg a tisztasági előírásoknak: az ételek úgy készültek, hogy a megmaradt ételeket összeöntötték, a kiszolgáló tisztátalan volt és a konyhában is hasonló állapotok uralkodtak.

A feljelentés után egészségügyi bizottság jelent meg a helyszínen. A bizottságban a városi egészségügyi hivatal mellett a rendőrség is képviselve volt. A vizsgálat úgy találta, hogy a vádak körülbelül megfelelnek a valóságnak és ennek következtében elrendelte, hogy a kifőzőt be kell zárni. Így is történt.

Ötveneg Hönig Gyuláné nem nyugodott bele ebbe az elintézésbe, hanem

az egészségügyi bizottság döntését a törvényszékhez fellebbezte meg.

Fellebbezésében azzal érvelt, hogy a vádak Julzotak voltak és öt letében támadták meg. Beadványában különben is azt ígérte, hogy igyekszik a kifőzősített rendellenességeket kiküszöbölni. A törvényszék ezek után úgy döntött, hogy

feloldotta a rendőrség által elrendelt zárt és a kifőző ismét megkezdte működését.

Amikor a rendőrség erről az ítéletről tudomást szerzett, fellebbezéssel élt a timisoara-i ítéletábrához. A tárgyaláson Lazar dr. arad-i ügyvéd azt fejtette, hogy a rendőrség fellebbezését el kell utasítani, mert

a rendőrség nem jogi személy, nincs joga fellebbezni és ezzel a lépéssel túllépte hatáskörét.

A táblai ügyész szintén erre az álláspontra helyezkedett, mire a tábla tanácsa alig egyperces tanácskozás után a fellebbezést elutasította és ítéletében kimondotta, hogy

a rendőrségnek valóban nem volt joga fellebbezni, mert a rendőrség csak alárendelt, végrehajtó szerv, amely elöljáróban éppen a bíróságnak van alárendelve, tehát nem kerülhet abba a helyzetbe, hogy a bíróság ítéletét bírálja és kifogásolja.

Az ügyben csak a belügyminisztériumnak lett volna joga eljárni, a rendőrség azonban a belügyminisztérium megkérdezése és felhatalmazása nélkül fellebbezett, amiáltal tényleg átlépte hatáskörét.

Ha a betegsegélyző tag külföldön betegedett meg, a munkaadó viseli az ápolás költségeit, de ezt a kiadást a hazai betegsegély kétszeresének arányig a betegsegélyző a munkaadónak téríteni tartozik.

Az arad-i elsőfokú ítélkező bizottság 3516—1935. számú elvi döntvénye.

K. W. tisztviselőt, aki a Banca Ardeleana arad-i fiókjánál volt alkalmazásban, a vállalat érdekében végzendő szolgálat teljesítése végett cégé külföldre küldte. A tisztviselő, aki a társadalombiztosító pénztárnál szabályszerűen biztosítva volt, szolgálati útja alkalmával külföldön megbetegedett. Felmerült kórházi és operációs költségeit a cég minden további nélkül kiegyenlítette, sőt kiutalta a tisztviselőnek járó előírt segélyösszeget is.

Amikor az alkalmazott betegségeből felgyógyult és haza érkezett, a Banca Ardeleana az

Felfüggesztették Arad-on a kisasztalosok forgalmi adókötelezettségét elrendelő sérelnes miniszteri rendelkezés végrehajtását

Egyes vidéki butorgyárak ki akartak bujni a forgalmi adó fizetése alól, mire megjelent a kisasztalosokat is sújtó miniszteri rendelet. — Az arad-i kisasztalosok sérelmének orvoslása érdekében a helyi iparkamara és a munkakamara fog interveniálni.

Nem foszthatják meg miniszteri rendelettel törvényadta jogaiktól az arad-i asztalosokat

A forgalmi adótörvény 9-ik paragrafusa szerint azok a kisiparosok, akik legfeljebb hét munkást és 5 lóerőnél gyengébb motorral hajtott gépeket foglalkoztatnak műhelyükben, teljesen fel vannak mentve a forgalmi adó fizetése alól. A nagyobb ipari műhelyek és gyárak azonban 6 százalékos forgalmi adót fizetnek készítményeik után. De ha a kisiparos — mondja a törvény — a nála megrendelt munka egy részét állandóan a műhelyén kívül dolgozó szakemberekkel végezteti el, úgy szintén meg kell fizetnie a 6 százalékos forgalmi adót.

A kisiparosok forgalmi adójával kapcsolatban a pénzügyminisztérium — mint annak idején mi is megírtuk, — ez év április elsején feltűnést keltő rendeletet adott ki, amelyben arról értesítette a pénzügyigazgatóságot, hogy néhány nagyobb butorgyár úgy akart megszabadulni a forgalmi adó fizetése alól, hogy szakalkalmazottai között formailag

felosztotta munkatermeit. Minden szakcsoportban hétnél kevesebb munkást és ötnél kisebb lóerejű motort hagyott és az üzemi munka éppen úgy folyt tovább, mint azelőtt, amikor a gyár tulajdonosa még nem parcellázta fel műhelyeit az alkalmazottak között.

— A gyár átcsoportosítását azonban — írta a pénzügyminiszteri rendelet — csak az állam megtesztése céljából hajtották végre, mert a felparcellázott műhelyekben tovább is kizárólag a gyár régi tulajdonosának, vagy bizományaának raktára számára végeznek munkát. A műhelyek átalakítása a forgalmi adó alól való megszabadulás érdekében történt, amit azonban a minisztérium nem engedhet meg. Ezért elrendelem — folytatja a pénzügyminiszter —, hogy mindazok az asztalosok, akik a más műhelyében levő gépeken dolgoztatják fel a náluk megrendelt munkának egyes részeit, április 1-től viszeménél kötelesek megfizetni a 6 százalékos forgalmi adót.

Az arad-i pénzügyigazgatóság forgalmi adó ügyosztálya jól tudja, hogy Arad-on, vagy a megyében egyetlen butorgyáros sem parcellázta fel a műhelyét és ezért méltányosan akarta végrehajtani a rendeletet. Mivel azonban a minisztérium megsürgette az ügy elintézését és mivel a rendelet szövege is homályos, a pénzügyigazgatóság szakvéleményt kért az arad-i asztalosok szindikátusától, amely pénteki ülésén foglalkozott az ügygel. A szindikátus több tagja szóló hozzá a fontos kérdéshez.

— A legtöbb kisasztalosmester egy hálószoba butorért csak 12 ezer lejt kap és ha a 6 százalékos forgalmi adót meg kell fizetnie, úgy a haszon nagysága, 720 lei, rámenne erre — hangoztatták a mesterek. — Mi segédek és gépek nélkül dolgozunk, tehát nem szabad forgalmi adót követelni tőlünk, amikor a törvény szerint még azok is fizetnek forgalmi adót, akiknek 7 segédjük és 4 és fél lóerős motorjuk van a műhelyükben. Mi csak ritkán adjuk oda a géppel felszerelt műhelynek a butor valamelyik alkatrészét felvágásra.

Az izgalmas lefolyású gyűlésen elhatározták, hogy a sérelnes miniszteri rendelet miatt a kereskedelmi és iparkamarához, valamint a munkakamarához fordulnak, melyek felirabban kéri a pénzügyminisztériumot, hogy vonja vissza a kisiparra súlyosan ránehezedő rendeletet. Az arad-i pénzügyigazgatóság az ügy végleges elintézéséig felfüggeszti a kisasztalosoknál a forgalmi adó beszedését.

BETUREJTVENY.

A hírneves rejtényszerkesztő új feladványon tört a fejét. Néhány órai töprengés után a következő rejténnyt találta ki:

A, A, B, C, D, E, F, G, H, I, J, K, L, M, N, O, P, R, S, T, U, V, X, Y.

Ha fenti betűket helyesen összerakjuk, (bármelyik betűt többszörösen használhatjuk), a világ legnagyobb regényét állíthatjuk össze.

I. díj: Nobel-díj.

DER RATSCHLAG.

— Sei niemals heftig und aufbrausend, — sagt Kern zu seinem Sohn, — und lasse dich nie zu heftigen Reden hinreissen. Gib' immer sanfte Antworten, besonders Frauen gegenüber.

— Warum gerade bei Frauen?

— Weil sie sanfte Antworten am meisten in Wut bringen.

EGYSZER VOLT ALKALMA...

Nagybácsi (cukorka bolton): — Na Jancsika, most vehetsz magadnak három marokkal ezekből a cukorkákból.

Jancsika sirva fakad

Nagybácsi: Mi az, miért sírsz?

Jancsika (bőgve): Mert csak két markom van.

cimen, hogy a tisztviselőnek külföldön kiutalt betegápolási díjainak fizetése nem a munkaadó cég, hanem a betegsegélyző kötelezettsége, a tisztviselő ápolási díjainak térítését követelte a munkásbiztosító pénztártól.

A pénztár a törvény 9-ik szakaszára való hivatkozással elutasította a munkaadó kérelmét és a megbetegedett banktisztviselő után csak az országba való visszatérésének napjától kezdve állapította meg a betegsegélyző a kórházba küldés költségeit a harmadik osztálynál érvényes költségeknek megfelelő összegben és az előírt pénzbeli segélyt is.

A munkaadó a pénztár határozata ellen az illetékes ítélkező bizottság elé fordult, fentartva összes igényeit. Az ügyben érdekelt arad-i pénztár a kérés elutasítását és hozott határozatának helybenhagyását kérte. Arra is hivatkozott, hogy az alkalmazott főtisztviselői minőségét tölt be, a munkügyi törvény 88-ik szakasza alkalmazandó tehát, amely szerint a munkaadó ebben az esetben csak az alkalmazott harmadik napra szóló fizetését köteles megadni, más kötelezettség alól mentesül. Ha pedig kórházi ápolás szükségének esete forog fenn és munkaadó ennek költségeit előlegezi, úgy ez az összeg a munkásbiztosítási törvénynek ama rendelkezése szerint téríthető vissza, amint a törvény az

ilyen költségek visszatérítését megengedi. Ez az összeg pedig nem nagyobb annál az összegnél, amelyet az arad-i pénztár a maga határozatában a kérelmező munkaadóval közölt.

A kérelmező munkaadó a társadalombiztosítási törvény 7-ik, 9-ik és 117-ik szakaszaira hivatkozott.

Az elsőfokú ítélkező bizottság az ügyben hozott határozatában a kérelmező munkaadó felszólításának helyt adott. Ítéletének indoklásában kifejezésre juttatta az ítélkező bizottság, hogy a pénztár a betegsegélyezés címén járó összeg kétszeresét tartozik fizetni a munkaadónak. A törvény 9-ik szakasza szerint ugyanis, ha a biztosított alkalmazott a munkaadó megbízásából külföldön tartózkodik és ott megbetegedik, a betegségről való gondoskodás címén jogosított az alkalmazott költségtérítési díjait és az annak nyújtott segélyt a pénztártól visszakövetelni. Az ítélkező bizottság a munkásbiztosítási törvénynek fentiekben a kérelmező munkaadó cég által is közölt 7-ik, 9-ik és 117-ik szakaszainak, valamint a munkügyi törvény 88-ik szakaszának figyelembe vételével állapította meg, hogy ilyen esetekben a törvény 9-ik szakaszában előírt arányban a betegsegélyző törvény szerint járó összeg kétszeresét ítélendő

Ami az új ipartörvényből kimaradt

Az 1884-ik évi régi magyar ipartörvény egész sorozat intézkedése továbbra is érvényben marad Ardeal és Banat területén. — Mi az engedélyhez kötött iparágak jelenlegi jogi helyzete. — Érvényben maradtak a régi törvénynek a telepengedélyek kiadására és formalitásaira, valamint a hordár és bérszolgáltatásra vonatkozó részei is.

Minden iparosnak tudni kell, hogy az új ipartörvényből kimaradt kérdésekre hol talál választ

Irta: KELE SÁNDOR dr.

Több tucat cikkben a legkülönbözőbb vonatkozásban és szempontokból mutattak rá előkelő kézműipari szakemberek és közöttük az érdekes személyem is ennek a lapnak hasábjain, mik azok a kérdések, problémák és célkitűzések, amelyeket az új ipartörvény szabályoz. Miután minden vonatkozásban ismertette az új ipartörvény szabályait, ami az új ipartörvény szövegében meg van, számunkra most annak eldöntése és ismertetése van hátra, — ami az új ipartörvényben sincsen meg, ami a törvény szövegéből kimaradt. Ennek az új szempontnak a sorok írója azért tulajdonít nagy fontosságot, mert

az érdekeltek iparosok tudni kell, hogy ezeknek a kérdéseknek, amelyeket az új ipartörvény nem old meg, hol keressünk megoldást.

Melyek azok a törvényes intézkedések, amelyek ezekben az ügyekben az új ipartörvény életbe lépése után jogerővel rendelkeznek?

Az 1884-ik évi XVII-ik törvények, az Ardeal és Banat területén érvényben volt magyar ipartörvény, amelynek részbeni joghatályát a jelenlegi ipartörvény megsemmisítette, olyan idők állottak, amikor az ipar és kereskedelem annyira közel állottak egymáshoz, hogy a velük kapcsolatos közigazgatási szabályok is egyeztetés rendszerét kívánták. E törvény szerint tehát az iparigazolvány kiállítását is ennek az elvnek megfelelően a közel ötven év folyamán Ardeal és Banat területén úgy az iparosokra, mint a kereskedőkre egyaránt, az a törvény által kijelölt iparhatóság útján történik. Ezt a jogállapotot már a cégek bejegyzéséről szóló törvény módosította, amikor is kimondta, hogy a kereskedő a maga iparigazolványát a kereskedelmi és iparkamarától tartozik beszerezni. Ennek a törvénynek életbe léptetésétől tehát csak a kézműiparosokra vonatkozólag maradt fenn a régi magyar ipartörvény intézkedése, hogy t. i. az iparigazolványt az elsőfokú iparhatóságnál kell beszerezni, mert a kereskedők és vállalkozók (tehát a nem kisiparosok) iparigazolványainak kiállítása a kereskedelmi és iparkamarák hatáskörébe került. Ez év április 30-tól kezdődőleg az új ipartörvény életbe léptetése óta az átmeneti állapot megváltozott, mert a jövőben

a kézműiparosok iparigazolványainak kiállítására az új ipartörvény ismeretes feltételei szerint kizárólag a munkakamara kézműves csoportja jogosult, míg a kereskedők és vállalkozók (tehát a nem kisiparosok), iparigazolványaikat részben a kereskedelmi és iparkamara, részben a munkakamara kézműves csoportja útján kapják meg.

Nevezetesen azok a vállalkozó iparosok, akik több mint tíz munkással, illetve husz lőerőnél nagyobb gépi erővel működtetik üzemüket, iparigazolványukat ugyan a munkakamara kézműves csoportjától kapják, de cégüket ennek az iparigazolványnak alapján a kereskedelmi és iparkamarák cégbejegyzési hivatalánál is tartoznak bejegyeztetni.

A beigazolt kisiparosok a maguk iparigazolványait kizárólag a munkakamara kézműves csoportjától kapják.

A kézműves csak akkor köteles magát a kereskedelmi és iparkamaránál bejegyeztetni, ha nem csak kézműipart üz, hanem az iparilag feldolgozott termékekkel kereskedelmet is folytat.

A régi törvény az ipar gyakorlásánál, illetve az ahhoz szükséges engedély kiállításánál kétféle kategóriát különböztet meg: 1. képesítéshez kötött iparág üzésére jogosító iparigazolvány, 2. képesítéshez és engedélyhez kötött iparág üzéséhez szolgáló iparigazolvány kiállítását. Képesítéshez kötött iparág üzésére jogosító iparigazolványt csak a kézműiparos kaphatott. Kézműiparos pedig kizárólag az volt, akinek szakmáját a régi törvény végrehajtási utasítása

ilyennek minősítette, vagy később a régi magyar kereskedelmi és iparügyi minisztérium a technikai fejlődésnek megfelelően a maga törvényadta jogánál fogva ilyennek elismerte. Az ipar másik osztálya, a képesítéshez és engedélyhez kötött iparág pedig az olyan iparág volt, amelynél nemcsak képesítés, hanem egy más közigazgatási hatóság engedélye is kötelezővé volt téve az iparengedély elnyeréséhez. Ilyen volt például a szállodai ipar. A régi törvény 10-ik szakasza sorolta fel részletesen ezeket az iparágakat, amelyeknél az elsőfokú iparhatóságon kívül még egy másik közigazgatási hatóság engedélye is kötelezővé volt téve az iparengedély elnyeréséhez.

Az új törvény nem ismeri ezt a megkülönböztetést, de ez a hiányosság csak látszólagos. A régi törvény 10-ik szakaszában említett iparág ugyanis, mint a kocsma, sörház, fogadó, pálinkamérés, kávéház és kávéházak fenntartása

részben a kereskedelem körébe tartozó foglalkozások.

Az ipari foglalkozásokra vonatkozólag tehát az engedélyezés régi rendszere általánosságban továbbra is fennáll, habár a törvény nem emlékszik meg külön intézkedéssel erre vonatkozólag, mert az ilyen üzemekre vonatkozó törvényes előírások időközben érvénybe léptek más törvényekben foglaltaknak és nyernek szabályozást.

Igy az egészségügyi törvény 337-ik szakasza szerint

egyetlen helyiség sem nyitható meg, még az előírt egészségügyi engedélyt ki nem váltják.

Az egészségügyi engedély kiváltását igénylő iparágak gyakorlására pedig csak akkor nyerhet engedélyt a kérelmező, hogyha előbb az egészségügyi törvény vonatkozó rendelkezéseinek eleget tett. A fent felsorolt iparágakban tehát a munkakamarák kézműves csoportjai mindaddig nem állíthatnak ki iparigazolványt, amíg az egészségügyi törvény előírásait nem teljesítik.

Nincs kivétel a kereskedők könyvvezetési kötelezettsége alól

A constanta-i tábla elvi jelentőségi döntvényének megállapítása szerint a vonatkozó törvények szigorúan előírják a kereskedők könyvvezetési kötelezettségét.

A constanta-i táblának almalma volt legutóbb egy minden kereskedőt érdeklő fontos kérdéssel foglalkozni, nevezetesen a kereskedők könyvvezetési kötelezettségével. A bányatörvény alapján ugyanis bíróságot vetettek ki egy olyan kereskedő ellen, aki nem vezetett könyvet és aki azaz védekezett, hogy a kereskedelmi törvény értelmében a kereskedő nem is köteles erre. A bíróságról felvett jegyzőkönyvet megfigyelték a kereskedő, majd a törvényszék határozata ellen recurszal élt és a jegyzőkönyvet alaki szempontból is kifogásolta.

A semmisségi panasz alaki kifogását a bányatörvény 69 szakaszának 5-ik bekezdésére alapította a jogorvoslattal élő fél, amely szerint a kihágási jegyzőkönyvet jóvá kell hagyni a pénzügyminiszternek vagy meghatalmazottjának, mert csak akkor bír első bírói ítélet joghatályával.

Ezt a panaszt a tábla elutasította azaz, hogy miután a jegyzőkönyvet az illetékes pénzügyigazgatóság jóváhagyta és pedig a pénzügyminiszternek 1933. áprilisban kelt rendelete alapján, ennél fogva az törvényes.

Ami pedig az ügy érdemét illeti, a tábla azt állapította meg, hogy az adó- és bányatörvények speciális jellegűek és a legszigorúbban magyarázhatók, ennél fogva csak módosítják a kereskedelmi törvénynek a könyvvezetésére vonatkozó rendelkezéseit.

ványt, amíg a törvényben előírt egészségügyi engedély beszerzése minosen, illetve amíg az illető kérelmező a szesz italokról szóló törvény különböző rendelkezéseinek eleget nem tett.

Közvetett uton ugyan, de azért a régi engedélyrendszerhez hasonlóan lesznek a jövőben is ezek a különleges iparágak.

A kézműipar gyakorlása függővé van téve községi, illetve városi szabályrendeletektől is. Ennek az iparágak gyakorlása lassanként kötötté és állami jellegűvé alakul át. Erre az iparágakra vonatkozólag az új ipartörvény szövege nem intézkedik, mert a régi törvény szövege szerint ezt az iparágat, valamint a sütőipart és husipart máról holnapra nem szüntetheti be az iparos, hanem beszüntetési szándékát előbb az illetékes közigazgatási hatóságoknak be kellett jelenteni és az ipar beszüntetése csak a határidő lejártá után következhetett be.

Ez a probléma most más formában nyer rendezést.

Az építőmesterek iparigazolványaira vonatkozólag azoknak kiadása az ipartörvényben külön nem szerepel, mert az építések ügyében külön törvény van érvényben. Ez az oka annak, hogy az új törvény szövegéből kimaradt az a szakmára vonatkozó rendelkezés.

Nem történik említés az új ipartörvény szövegében a telepengedélyek kiadásáról sem. Ez a kérdés a régi törvényben részletes szabályozást nyer. E sorok írójának azonban az az álláspontja, hogy

a telepengedélyek kiadására vonatkozó intézkedés nem töröltetett el a régi törvény szövegéből, mert az új ipartörvény csak azokban a részben helyezi hatályon kívül a régi magyar ipartörvény Ardeal és Banat területére szóló joghatályát, amelyekben az az új törvény szövegével ellentétben van.

Az új ipartörvény 195-ik szakasza szerint az 1884-ik évi XVII-ik törvények csak részben töröltetett el, tehát ama részei, amelyek sem az új ipartörvényben, sem más törvényekben szabályozást nem nyertek, érvényben maradnak. A telepengedélyek kiadására és annak formalitásaira vonatkozó rész, amely más törvényekben szabályozást még nem nyert, a hordár és bérszolgáltatásra vonatkozó rendelkezések, valamint az engedélyhez kötött iparágakra vonatkozó törvényes rendelkezések, amelyek az új ipartörvényben, vagy más törvényekben nem szabályozottak, viszont a régi ipartörvényben szabályozva voltak, Ardeal és Banat részére továbbra is érvényben maradnak.

A fent felsorolt kivételeket formailag nem említi az új ipartörvény, mert hiszen annak szövegéből kimaradtak, de lényegében a törvény 195-ik szakaszában foglaltak szerint a joggyakorlat új rendezésében is be kell foglalni.

sejt. Így tehát a könyvvezetési kötelezettséget a bányatörvény szerint kell elbírálni.

Miután pedig a bányatörvény 4-ik szakaszának 19-ik pontja, valamint a 15-ik szakasz kifejezetten előírják, hogy minden kereskedő könyvet tartozik vezetni, tehát nem követett el jogsértést az elsőfokú hatóság, amikor a megbíróságot kereskedő felelősségét elutasította.

Ez a határozat annyiban is érdekes, mert arra nézve is elvi jelentőségű döntést hoz, hogy a kereskedő nemcsak könyveket tartani, hanem azokat rendszeresen vezetni is köteles.

FATALIS VALOOK.

— Elvölök a feleségemmel.
— Ugyan miért?
— Mert tegnapelőtt moziban volt.
— Ez még nem vállok.
— De férjval volt.
— Ez se vállok.
— És a moziban felejtette a retiküljét, amit egy becsületes megtaláló nekem hozott haza.
— Ugyan hánla, ez se vállok.
— Nem? Hát tudod, hogy mi volt a retikülben?
— Na?
— A feleségem pudertartója, fésűje és helymadrágcsokája.

CONVOCARE

Federaţiunea Sindicatelor Industrişilor din Arad ţine la 8 Iulie 1936, orele 21 seara

adunare generală ordinară

În sala Căminului Industrişilor din Arad, la care se convoacă Sindicatele profesionale membre de a lua parte prin reprezentanţii lor. Intrucât sindicatele nu vor fi reprezentate în număr cerut de statute, adunarea generală se va ţine la 10 Iulie 1936, la aceeaşi oră, în acelaşi loc şi cu ordinea de zi identică, când se vor lua hotărâri valide fără considerare la numărul celor prezenţi.

Arad, la 25 Iunie 1936.

Preşedinţia.

Ordinea de zi:

1. Deschiderea preşedinţială.
2. Hotărâre asupra aprobării Bilanţului şi Contului de gestiune a Grupei Industrişilor pt. Ajutor de Înmormântare din Arad.
3. Acordarea descărcării pentru anul 1935.
4. Aprobarea bugetului pentru anul în curs.
5. Decidere în chestiune foaiel „Meseriaşul”.
6. Decidere asupra constituirii noilor grupe de înmormântare şi aprobarea regulamentului noilor grupe.
7. Alegeri.
8. Propuneri.

MEGHIVÓ

Az Arad-i Ipari Szindikátusok Federációja 1936 július 3-án este 9 órakor

rendes évi közgyűlést

tart az arad-i Iparos Otthon olvasótermében, amelyre a tagszindikátusokat tisztelettel meghívja, hogy képviselőik útján azon részt vegyenek. Amennyiben a tagszindikátusok nem lesznek képviseltetve az alapszabályok által előírt határozatképes számban, a közgyűlés 1936 július 10-én tartatik meg ugyanazon órában, ugyanazon helyen és azonos napirenddel, amikor a megjelentek számára való tekintet nélkül fogja határozatait meghozni.

Arad, 1936 június 25.

Elnökség.

Napirend:

1. Elnöki megnyitó.
2. Határozathozatal az Arad-i Iparosok Temetkezést Segélyező Csoportjai mérlegének és zárszámadásainak jóváhagyása ügyében.
3. A felmentvény megadása iránti határozathozatal.
4. A folyó évi költségvetés jóváhagyása.
5. Az „Iparos” című szaklap ügyében való határozathozatal.
6. Határozathozatal az új temetkezési csoportok létesítése ügyében.
7. Választások
8. Indítványok

UNALMAS BARÁTNŐ.

— Hiába, Bözsiről az ember nem mondhat semmi rosszat!

— Tudod mit, akkor ne is beszéljünk róla.

★

SKÓTOK.

— Amikor Newyorkban voltam, két dollárt adtam ki borraivalóra.

— Hány évig lakott ott?

★

KÉT FÉRJ.

— Ha tudtam volna, hogy ilyen a házasság, nem nősültem volna meg.

— Mikor nősültél?

— Két nap előtt.

— Na hallod, mit tudsz akkor te? A házasságról én tudnék csak neked cifrákat mesélni.

— Miért? Te mikor nősültél meg?

— Négy nap előtt.

★

KINDERMUND.

Fritzl sitzt zum erstenmal im Eisenbahnzug u. schaut interessiert aus dem Fenster. Plötzlich ruft er aufgeregt:

— Schau, Papi, die Bäume laufen wieder nach Hause.

Drutu vállalkozónak, a haláltribün építőjének „szabályszerű” vállalkozói jogosítványa volt

A speciális építéstudományi bizottságtól kapta a szabálytalan jogosítványt.

A cotroceni-i tömegszerencsétlenség bűnperének tárgyalásán Raileanu vállalkozó elmondta, hogy ő az árlejtésen kifogást emelt Drutu ellen, azzal, hogy nem jogosított vállalkozó, de Drutu okmányokkal bebizonyította, hogy ő igenis bír ezzel a minősítéssel. Blumenfeld nemcsak Drutu javára lécitált, hanem másoknak is.

A tanu elismeri, hogy Cozianu vádlott szabályszerűen ellenőrizte az emelvényépítési munkálatokat s amikor négy tribünt gyengének talált, őt, Raileanut

is kötelezte, hogy erősítse meg az általa épített emelvényt.

Olteanu Apostol vállalkozó ugyanabban az értelemben vall, mint az előző tanu. Megerősíti, hogy Drutu vállalkozói bizonyítványt mutatott fel.

Dumitrescu ügyvéd, a főváros egyik ügyésze, bemutatta azt az eredeti írást, amellyel a speciális építéstudományi bizottság hivatalosan igazolja, hogy Drutu Marin vállalkozói minőséggel bír s jogosult munkálatokat vállalni 900 ezer lei erejéig.

Megdrágult a betegség

10—15 százalékkal drágultak a gyógyszerek és 50 leire emelték az éjjeli gyógyszer-kiszolgálás pótdíját.

Mint vártuk, a Monitorul Oficial 1936. június 15-i számában megjelent és ezzel életbe is lépett az egészségügyi minisztérium gyógyszerészeti szakosztályának legújabb rendelete, amely a legtöbb gyógyszer árát megdrágította. Megváltozott az éjszakai kiszolgálás díja is, amelyet az eddigi 20 leiről 50 leire emeltek fel.

Az új árszabást az sietette, hogy az 1934 december 1-én történt legutolsó árváltoztatás óta a behozatal körül egyre nagyobb nehézségek merültek fel. A vámtetelek megváltoztatása, valamint a valuták emelkedése miatt a gyógyszerárak folyton emelkedtek. A minisztérium azonban mindezekig nem engedte meg a gyógyszerészeknek, hogy az árakat emeljék, sőt, külön rendelettel kötelezte őket a régi árak betartására.

Az új árszabás életbeléptetése kétségtelenül súlyosan érinti a közönséget.

A gyógyszerek árának tíz-tizenöt százalékkal való emelésén kívül súlyos terhet jelent az éjszakai kiszolgálás díjának felemelése.

A gyakorlatban ugyanis úgy fest a rendelkezés, hogy ha valaki az este 10 órától reggel 8 óráig terjedő időben becsenget a gyógyszerért, tekintet nélkül a vásárolt cikk összegére, a kiszolgálásért külön 50 leit kénytelen fizetni.

Noha a rendelet visszaható érvényű és már június 15-én életbelépett bürokratikus nehézségek miatt az egyes gyógyszerész-kamarák a végrehajtására vonatkozó rendelkezéseket még nem kapták meg. Így még Arad-on egészen ismeretlen, hogy a törvény egyes részletei milyen újításokat hoznak. A közönséget természetesen elsősorban az érdekli, hogy az úgynevezett „kézi eladás” során forgalomba hozott gyógyszerek (amelyek recept és több ezer összeállítás nélkül adhatók el) után is számítják-e a külön éjszakai felárat. Mert, ha számítják, az például azt jelentené, hogy éjszaka kiszolgált aspirin nem 2, hanem 52 leibe kerülne. Cluj-on erre vonatkozólag az a gyakorlat alakult ki, hogy a kézi eladás során forgalomba hozott gyógyszeráraknál továbbra is husz leles felárat számítanak, mint eddig, vagyis éjjel az aspirin ára nem 52, hanem 22 leibe kerül, ami szintén elég jelentős összeg.

Valószínűnek látszik, hogy a cluj-i példát a „kézi eladás” után szedett éjszakai kiszolgálási díj tekintetében az ország többi gyógyszerészei is követni fogják, mert egyenesen elképzelhetetlen, hogy ha valakinek éjszaka megfájdul a feje és becsenget a gyógyszerért, egy aspirinért, legyen az bármilyen eredményes hatása, 52 leit fizessen.

Kétszer akarták kifizettetni vele a vágóhídi díjakat

Különös sikkasztási per a satumare-i törvényszéken.

Régóta húzódó ügyben hozott felmentő ítéletet a satumare-i törvényszék. Bordás József husiparos volt a felperes, míg a per vádlottja Sebestyén József volt satumare-i pénzügyi főellenőr. Az ügy előzményei 1932-re nyúlnak vissza, amikor a satumarei vágóhídon Bordás József husiparos több mint tízezer lei adót fizetett be a levágott állatok után. Ezért nagy volt a csodálkozása, amikor mégis végrehajtást vezettek ellene. Hiába mutatta fel a befizetésekor kapott nyugtát, azt a választ kapta, hogy az általa fizetett összeget az adóhivatalban nem könyvelték el. Bordás erre bűnvádi feljelentést tett az ügyészségen, amely Sebestyén József ellen vádat emelt sikkasztás miatt. A főtárgyaláson azután kiderült, hogy nem történt sikkasztás, mert egyszerű könyvelési hiba folytán nem találták meg a befizetett összeget. A Bordás József által befizetett pénzt ugyanis az adóhivatalban Bordás János nevére könyvelték. A törvényszék erre Sebestyén Józsefet felmentette a vád alól.

BECSÜLETES MEGTALALÓ.

Rendő (a betörőhöz): Mit babrál ott a zárral?
Betörő: Oh, biztos ur, az előbb találtam itt egy lapukuleset és most kipróbálom, melyik házhoz illik, hogy visszaadhassam a tulajdonosának.

A LEGHASZNOSABB ALLAT

— Melyik állat hajtja a legnagyobb hasznót?
— A tyúk.
— Miért?
— Mert azt meg lehet enni a születése előtt is és halála után is.

KILATASTALAN.

— És komoly szándékkal udvarol neked ez a bankigazgató?
— Nem hiszem. Attól tartok, hogy csak feleségül akar venni.

★

KEDVES!

— Jöttem részvéteket kifejezni kedves férje elhunyt alkalmából.
— De kérem, hiszen még nem is halt meg.
— Tudom, de nekem nincs időm annyiszor ide-mászkalni.

▷

BOXMERKÖZÉS ELŐTT.

— Rémes, milyen messze van a ring az öltözőtől.
— Mondja már! Visszafelé ugyis a mentők hozzák.

★

PUFF NEKI!

— Évike, legyen a feleségem.
— Mást nem tudott magának kiválasztani?
— Dehogyan is nem, csak hogy azok mind kikoszorúztak és a végén már csak maga maradt.

●

REMÉNYTELEN.

— Tessék megvenni ezt a szenzációsan érdekes könyvet, a „Vadállatok szokásai”-ról.
— Köszönöm, nincs rá szükségem. Már háromszor voltam férjénél.

★

MEGVALTOZOTT VALASZTEK.

— Ezek óta nem láttam már Fricit. Még mindig középen választja a haját?
— Igen, csak hogy a választék tíz centiméter széles lett.

...szerint nincs mitől tartanunk, ...hiányzik a román kommunista intelligencia Romániában" ...

A Lupta írja: Végre kommunizmusról is beszélnek Romániában. Eddig ugyanis csak kommunista veszélyről hallunk. Megállapíthatjuk, hogy nálunk is, mint a más országokban, szintén van rejtett kommunista veszély, mely fölött nem szabad szemet hunyni. Ne felejtsük azonban, hogy a veszély a román-orosz barátság szerződés megkötése előtt nagyobb volt. Miután azonban Szovjetország látta, hogy érdekeit nemzetközi helyzet határain túl és azokon belül román veszélyeztetni, megváltoztatta politikáját: a Népszövetséghez csatlakozott a költés meg nem támadási szerződéseket kötött, melyek függelékében arra kötelezte magát, hogy az államok ügyeibe nem avatkozik. Ha nem így be szavát, abban az esetben az egyezmények semmiek. Mai helyzetünk tehát sokkal kedvezőbb, mint a múlté. A vitát nem sajtópolémiaikkal, de közös tárgyalással intézi el a két ország diplomácia. Jorga professzor szerint nincs mitől tartani, hiányzik a román kommunista intelligencia Romániában.

FELBORULT HAZASSÁG.
— Mit hallasz? Boldog a fiatal Kovács házaspár?
— A, egy világ választja el őket. Az asszony elment, a férj romáizik.

...betegesélyzői illeték fizetendő ...alkalmazottak után.
A háztartási alkalmazottak kötelező betegesélydíjának kiszámítására vonatkozó, több oldalra terjedő beérkezett kérdésközlésre itt adunk választ. A háztartási alkalmazottak betegesélydíját nem csupán a bejelentett fizetés alapján kell kiszámítani, hanem a fizetés egyharmadát a természetben élvezett jövedelem fejében (szállás, étkezés) hozzá kell számítani a betegesélydíj bányegéit eszerint kell beragasztani a nyugdíjokba. Így amelyik háztartási alkalmazott a egyharmaddal megnagyobbított havi jövedelmét 600 lelt tessék, az már a második fizetési osztályba számítandó és heti 12 lelt tarifa alá esik, az első osztályhoz tartozók után heti 6 lelt kell fizetni.

SIMNOS, MINDEN A RÉGIBEN MARAD.
Bercsán könnyes szemekkel panaszkodik férjének, Keszeg urnak:
— Adolf, nagy sérelem ért engem.
— Csak ki vele, — biztatja Keszeg.
— Tegnap összeveszttem a szomszédnőmmel és mindennek elmondott, többek közt azt is kiabálta, hogy egy utolsó uccai nő vagyok.
— Hm, — bólogatott Keszeg — és csunya dolog.
— Engem uccai nőnek nevezni — stráncokozott Bercsán, — mikor negyven év múlt el azóta, hogy fiatal voltam és azóta a város egyik leg tisztességteljes, legszolidább asszonya vagyok!
— Hát bizony, — mondta szomorúan Keszeg, — az emberek. En is már tizenöt éve nem járunk ki, de azért mégis mindenki cégveztél uraságod...

...szabad monopóliumát használni ...vállalkozásokban.
A Sfatul Negustoresse központjának intervenciója folytán a Monopólium engedélyezte, hogy a vendéglátásban, kávéházakban, kócsmákban, teakimérekben stb. a monopóliumát használhatók. Tudva, hogy előzőleg az 63709-936. szám alatt eltiltást, míg most a Sfatulhoz intézett 70919-1936. számú 15-1 rendelettel újból megengedték.

...amely is lesz ...kamara.
A Hivatalos Lap június 17-iki száma közli az 63709-1936. számú legfelsőbb királyi kérésről, amely jóváhagyja a Zălau-i Kereskedelmi Iparkamara létesítését. Az új kamara működési területe Sălaj-megye területére terjed ki. A kereskedelemügyi minisztérium köteles a királyi kérés végrehajtásáról gondoskodni. Zălau-n tehát kereskedelmi és iparkamara lesz, Sălaj-megye se Săturmăre-hoz, se Oradea-hoz, de Cluj-hoz nem fog tartozni. Most már csak egy probléma marad: miképpen fog ez a kis kamara megélni? Honnan tudja a minimális egységnyi költségvetési bevételt összehozni? A jövő megvárja a helyes megoldást, de mi, akik a viszonyok ismerjük, sajnos, nem nagy jövőt jósolhatunk a Zălau-i kamarának.

Pénzügyi tervezet a fogyasztási adók átalányösszegben való fizetésére

Bucureşti-i jelentés szerint a pénzügyminisztérium tervbe vette, hogy a közvetett adók behajtási rendszerét teljesen új alapokra fekteti. A pénzügyminisztérium vezetői a közvetett adók, főképp a fogyasztási adók, pauszálösszegben történő fizetése mellett foglalnak állást. A közvetett adóknak pauszálösszegben történő fizetése — a pénzügyminisztérium vezetőinek véleménye szerint — a következő előnyökkel járna:

1. Biztosítaná az előirányzat behajtását.
2. Egyszerűsítaná az adók behajtását és csökkentené a behajtási költségeket.
3. Lehetőséget nyújtana egyes iparágakban az ipari termelés racionalizálására.

A pauszálösszegben történő fizetés rendszere szükségesnek tenné a megfelelő összeg behajtásának olyan irányú biztosítását, hogy

a vállalatok közösen jelzáloggal garantálnák az esedékes összeg fizetését, viszont a kormány nem adna engedélyt újabb iparvállalatok alapítására az illető iparágban.

A közvetett adók behajtásának átszervezésére Cristu Simionescu pénzügyi államtitkár készíti

részletes tervet, amelyet Victor Antonescu pénzügyminiszter elé terjeszt. A közvetett adók behajtásának átszervezése, értesüléseink szerint, csak készen fog napirendre kerülni, eddig is a jelenlegi rendszer marad érvényben.

A posztógyárak, amint ismeretes szakmai érdekszövetséget alapítottak az új fogyasztási adók pauszálösszegben történő fizetésére. Ebben a szakmai érdekszövetségben helyet foglal a posztógyárak 95 százaléka.

A szakmai érdekszövetség a gyapjú és gyapjúposztók fogyasztási adójának megváltása címén az állam költségvetésében előirányzott 150 millió lelt ajánlja fel

és annak garantálására jelzálogot és bankgaranciát nyújt. Ezzel azonban a posztógyárak azt kéri, hogy a szövetségben kívül álló üzemeket a pénzügyminisztérium közegeivel együtt kontrolálhassák, hogy azok ne vonhassák ki magukat a fogyasztási adó fizetése alól, termelésüket ne növelhessék és így versenyt támaszthassanak a szövetség tagjainak. A posztógyárak ajánlata ügyében, amelyet elvben a pénzügyminisztérium elfogadott, a napokban fognak véglegesen dönteni.

Küszöbön az új kontingentálási rendszer

Megbízható hírek szerint, a Banca Națională rövidesen ismét fel fogja vetni a külkereskedelmi és a devizarendszer újabb szabályozásának kérdését. E célból a Banca Națională részletes tanulmányt készít az eddigi külkereskedelmi és devizarendszerek eredményéről. A Banca Națională eddigi adatai szerint,

az utóbbi nyolc hónapban az export értékének igen nagy része; 37 százaléka kompenzációs export volt,

amiből csak 340 millió lei értékű árut az A) listáról, 3 milliárd 450 millió lei értékű árut pedig az A) listán kívüli árukból exportáltak.

A Banca Națională arra törekszik, hogy homogénebb és jobban megszervezett kontingentálási rendszert léptessenek életbe. Értesüléseink szerint, a Jegybankban nem foglal állást a nyersanyagoknak kontingentálás alól való mentesítése ellen, azonban azt kéri, hogy az importdíszponibilítási megállapítása alkalmával ezt vegyék tekintetbe.

Itt említjük meg, hogy a közeli napokban Bucureşti-ben a csehszlovák, osztrák, magyar, jugoszláv, bulgár, török, görög és román külkereskedelmi intézetek vezetői értekezletet tartanak, amelyen közös tervet dolgoznak ki a nyolc

— Egy aradi iparos lányának sikere a budapesti zeneakadémián. Gartner Samu aradi művész leánya Gartner Elza, a budapesti zeneakadémia második osztályán kitűnő eredménnyel vizsgázott. Különösen Bach és Chopin műveinek interpretálásával kellett méltó feltűnést. A fiatal, komolyan dolgozó úrlány a zongoratanárnő pályára készült és ideai sikere újabb bizonyítéka tehetségének. Gartner Elzát, Fleischer Magda, a sok jelentős sikert elért kiváló, fiatal pedagóga és Medvecsky Margit elmélet-tanárnő készítették elő.

MUSIKALISCH.

— Ist Ihre Frau musikalisch?
— Ja. Sie spielt zwar kein Instrument, aber sie ist dauernd verstimmt.

Hajmosó és hajszárító

készülékek és más

fodrászati cikkek

olcsón, szakemberrel

Kőszeghy Sándor Fia

Arad,

Bul. Reg. Ferdinand 63-65.

volt Dengli-ház

Százezer frankot fizet a női fodrász a megkopaszított költőnőnek.

Kerek 100.000 frankra becsülte a polgári törvényességi Leroy kisasszony, ismeri kuplésszerző és költőnő haját: ennyi kártérítésre ítélte egy neves fodrászcég tulajdonosa, mert bizonyítottan vette, hogy a költőnő a hibás hajfestés miatt lett kopasz. Leroy kisasszony, akinek megzenésített költeményeit Tino Rossi szokta énekelni, barna volt és szeretett volna szőke lenni. Elment egy fodrászhoz, aki a hajfestés terén szaktekintély és — mint kérésében előadta — a női fodrász előbb fémsókkal feketére festették a haját, azután hidrogén-szuperoxidral szőkére. Néhány nap múlva arra ébredt, hogy teljesen megkopaszodott. A 33 éves költőnő olyan címen követelt kártérítést, hogy nemcsak esztétikai szempontból szenvedett kárt, hanem kenyérkeresetében is, mert sőtélva sokat dalalt költeni, már pedig kopaszon nem mer mutatkozni az utcán, a parókától pedig irónik is így kénytelen napjait otthon tölteni, ahol semmi sem ihletet kupléirára. A kihallgatott orvosoktól olyan vélemény adódott, hogy legalább hat hónapig fog tartani, míg Leroy kisasszony haja úgy ahogy, kinő.

Új miniszteri körrendelet az idegenellenőrzésről.

Az idegenek ellenőrzésével kapcsolatban a belügyminisztérium körrendeletet intézett a megyei prefekturákhoz és a rendőrhatalóságokhoz. A rendelet szerint azokról az idegenekről, akiknek ügyét a bizottság felülvizsgálta, meg kell vonni az ideiglenes tartózkodási engedélyt. A hatóságoknak intézkedni kell, hogy azok, akiknek tartózkodási engedélyt nem hosszabbították meg, hagyják el az országot, akik pedig további tartózkodásra kaptak engedélyt, azoknak gondoskodniuk kell, hogy érvényes utlevelük legyen. A kiutasított idegenek felebbezését jelenthetik be a bizottság döntése ellen. A felebbezés benyújtásakor negyven napi tartózkodásra érvényes engedélyt kapnak és ezt meghosszabbítják nekik, ha ezen idő alatt felebbezésük nem nyer elintéztést.

Építőiparok házikészítésé- asztalosműhelyekben készített épületasztalosmunkák forgalmi adókötelesek

Az arad-i pénzügyigazgatóság forgalmi adó-
ügyosztályának főnöke több arad-i újságban felhí-
vást jelentetett meg, melyben figyelmeztette azokat
az építészeket és építőmestereket, valamint aszta-
losipari kontárokat, akik az építőiparosok házi ke-
szelésű asztalos műhelyeiben épületasztalos munká-
kat végeznek, illetve végeztetnek, hogy

csak a munkálatok nem mentesek a forgalmi-
adó alól, miért is sürgősen jelentkezzenek az
ügyosztállyal az adó levonása céljából.

Az építőiparosok házikészelésű asztalosműhe-
lyeinek épületmunkálatai az ügyosztály kontrolo-
rokkal ellenőriztetni és amennyiben a miniszteri ren-
deletbe ütköző tényeket állapítanak meg, büntető-
jegyzőkönyveket vesznek fel és mindjárt az első
alkalommal százezer leies pénzbírságokat rónak ki.

A fentiek alapján a magunk részéről is figyel-
meztetjük az érdekelte építőiparosokat, hogy ne te-
gyék ki magukat a súlyos büntetésnek, hanem ren-
deljék meg az épületasztalos munkálakat szak-
iparosoknál.

„Kevés háziállatunk van“ . . .

Az Argus írja:

A háziállatok nagy száma bőségre és civilizált
állapotra mutat. Szakemberek szerint 29 milliórd
lei értéket jelent az állatszaporulat évente Romá-
niának, amiből 20 milliórdot a hús, tej, tojás, bor,
gyapjú, toll adnak. Ez a jövedelem tehát felülmu-
lja a terményekből előálló hozadékot, mely 24 mil-
liárdra rug évente. Az ország területének 40 szá-
zaléka állattenyésztés céljára van fordítva. Ehhez
képest kevés háziállatunk van. Kevesebb, mint
amennyivel háboru előtt rendelkezünk. Különösen
széghető a csökkenés 1922 óta, melytől kezdve 27
százalékkal esett a szarvasmarhák száma. A juh-
állomány, 10, a sertésállomány több, mint 6 szá-
zalékkal apadt. A Kárpátokon túl 77 százalékkal
kevesebb ökr van, mint békében. Országosan egy
nagy és egy kis háziállat jut nálunk 11 lakosra,
ugyanaz: 6 lakosra jut Magyarországon. Míg ná-
lunk 14 szarvasmarha jut egy négyzetkilométerre,
addig 75 található Hollandiában. Nálunk a kivétel
10 százalékat, Magyarországon a kivétel 35 száza-
lékát adja az állattenyésztésből eredő export. Ezek
a számok bizonyítják, milyen messze vagyunk a
javulástól.

Mit ír elő a közigazgatási törvény a lakbér arányában fizetendő új községi illetékről

A Belügyminiszter körrendelete szerint a par-
lament pénzügyi bizottsága az új közigazgatási
törvény alapján közli, hogy az új közigazgatási
törvény „g” pontját úgy kell értelmesni, hogy min-
den lakó, beleértve a köztisztviselőket is, köteles
hozzájárulni a községi terhek viseléséhez. Ez te-
hát nemcsak azokra a lakókra vonatkozik, akiknek
kereskedelmi, vagy ipari üzemiük van, hanem kivét-
el nélkül minden lakóra, aki lakbér-adót (valóare
locativă) nem fizet. (Bérszeg-értékadó) ugyanis
az albérlok fizetnek, tehát rájuk nem vonatkozik
ez a községi adó).

Ennek az új községi adónak, amely legmaga-
sabbban öt százalékból állapítható meg — az a ren-
detekése, hogy a közigazgatási költségeket fedez-
ze. Nem vonatkozik azonban ez az adó, amelyet
néhány városban, (mint Oradea-n) 5, másutt 3
vagy 2 százalékból állapítottak meg, a ház- és te-

lektulajdonosokra, kereskedőkre, iparosokra,
mesteremberekre, akik a bérszeg-értékadó fi-
zetésével már amúgy is hozzájárulnak a községi te-
rhek viseléséhez. Így például,

ha egy szűcs műhelyt és lakást tart fenn, ak-
kor az már eddig is fizette a bérszeg-érték-
adót, tehát nem sújtandó az újabb községi
adóval.

A belügyminiszter körrendelete tehát csak az ál-
lános teherviselést általánosítja, ami alól nem van-
tók ki a köztisztviselők sem, de nem azt mondja,
hogy a városok a legmagasabb összeget, az áll-
salékos adót vessék ki a lakókra.

Méltányos dolog lenne, ha az egyes város-
vezetőségek figyelembe vennék az amúgy is lehé-
ségülhetési lehetőségeket és nem sújtánák a po-
gárokat a megengedett legmagasabb százalékkal.

Új iparos termelősövetkezet Cluj-on

„Munca” cégelnevezéssel új szövetkezet alakult
Cluj-on. Az új szövetkezet vas, fém és faipari cik-
kek termelésével, víz, villanyáramellátási cikkek ter-
melésével, szerelésével és értékesítésével foglalko-
zik.

A szövetkezetnek 31 tagja van, akik 205 egyen-
ként 500 leies részjegyet fizettek be. A szövetkezet
lakatos üzeme Strada Iuliu Maniu 22 szám alatt
már meg is kezdte működését. Most folynak a tár-
gyalások víz, villany és rádiószerelési önálló cégek
bevonására, illetve beolvadására olyképp, hogy e
cégek, mint a szövetkezet fiókjai folytathassák mű-
ködésüket.

A szövetkezet technikai vezetését Robatzki
Ernő cluj-i gépészmérnök végzi

HAZIAS URILEANY.

Döcög rá akarja Pöcögöt beszélni, hogy vegye
a lányát feleségül.

— Jó, jó — mondja Pöcög kis kuzódorás után
— legalább házias lányt kapok velem? . . .

— Mi az, hogy házias — feleli Döcög, — min-
den idejét otthon tölti a gyerekei között.

Târgumureş-i Hónap

Târgu-Mureş-ről közlik, hogy a város vezetősé-
ge az ottani iparkamarával karöltve augusztus 15-
től szeptember 15-ig tartó Târgumureş-i Hónap
megrendezését tervezi, mellyel az utóbbi időben te-
tlenül lecsökkent kereskedelmi és ipari forgalmat
kivánja fellendíteni. A vezetőség már most fel-
kérte a kereskedőket, vendéglőseket és szállók-
hogy közöljék a kamarával a látogatóknak nyújtandó
engedmények nagyságát, hogy azok idejében
publikálhatók és így a közönség tudomására hozha-
tók legyenek. Reméljük, hogy Târgu-Mureş-en
kerülni fog a terv keresztülvitele, ami Târgu-Mu-
reş kereskedelmi életében új vérkeringést, új élet-
jelent.

BŐSÉGES INDOKOLÁS.

— Miért bontottad fel Palival az elfegyverezé-
— Hát, tudod, Pali egyszerűen lehetetlenül
sele magát. Folyton kifogásolta, hogy hogyan
töködöm és hogyan társalgok az ismerőseim-
kiváncsi, hogy egyedül neki szemteljem magam,
is néztek rá másra és minden este vele töltöttem
S végül fogta magát és feleségül vett egy máris
Erre feltettem magamban: slussz, erről az emberről
nem akarok többé tudni!

Gyalogösvény

Írta: MÓRICZ ZSIGMOND.

Egy öregasszony ment a töltésen. Kis kövérd
öregasszony volt, aki hetvenkét évét nagyon szépen
cipelte. Egyik fiától a másikhoz ment, egyik faluból
a másikba, mert az öregasszonyoknak az a sorsa,
ha itt maradnak, hogy egész életüket méregben és
indulatban kell töltöniük. Itt is menyé van, ott is
menyé van, hát cserélgeti. Ha az egyiknél már torkig
van, akkor elmegy a másikhoz.

Mondta a menyé, hogy: ne menjen, nem magá-
nak való az, hogy tizenhét kilométert gyalogoljon, a
Tiszán is át kell menni, ki tudja talál-e révést, aki
átviszi. Egész uton olyan erősen ment, hogy szinte
fulladozott. Nagyon ki is melegeedett. Nem először te-
szte ő meg ezt az utat, kiismeri magát. Most hét éve
is járt itt, de akkor a másik fia kísérte.

Az uton egy darabig azon gondolkodott, hogy
a menyé, akit most ott hagyott, megöli azt a kis
gyereket. Nem ad neki eleget enni, nem öltözteti jól,
nem vigyáz rá. Bele fog esni a gyerek a kutba, mert
sose néz utána, csak a nagy pénz-akarás az élete; ő
se kapott, nála se egy jó szót, se egy jó falatot.
Nem élet, ahogy ezek a fiatalok élnek. Egyebet se
tudnak, csak panaszkodni. Az Istenért, azelőtt is vol-
tak bajok, de ezek a maiak már egyebet sem tudnak,
csak ölik az életüket a nagy törekedéssel és a nagy
sivalkodással.

De tizenhét kilométer nagyon sok kilométer.
Nem győzte haraggal, fáradni is kezdett. Hajnal
előtt indult és alig evett egy csésze kávé, azt is
otthagytá, mert úgy érezte, hogy a menyé kinézi
szájából a falatot.

Tíz óra tájban leült az országút mellett egy kő-
re és megette, amit motyójában talált. Egy kis szá-
lonna volt kenyérral és egész felfrissült tőle. De

amikor felállott, bizony minden csontja fájt. Azért
nem lehetett mit csinálni. Folytatta az útját s örült,
hogy nem sokára elérí a nagy töltést, amely végig
megy a világon, olyan nagy. Ez a töltés nem a víz
partján van, hanem attól igen távol. Nem is érte az
ember, minek építették olyan nagy költséggel a me-
zők közepén. Az urak machinációja ez is. Ha az ár-
viz akar, ugys meglegeli az utat. Nagy árvizeket ért
ő már meg, mindig bement az minden faluba, ha az
Isten olyan vizeket adott.

Meg aztán most már a másik menyére kezdett
gondolni, akire azt nem lehet mondani, hogy fősvény
volna. Jobb ételeket eszik ott, de mit ér, ha kikapós.
Annál meg a bánat eszi, hogy az ő szorgalmas, cse-
des fiát az orránál fogva vezeti. De talán már öreg-
szik, hiszen már van vagy negyvenéves, igen, har-
minckilenc, vagy negyven, nem tudja kiszámítani
pontosan, majd megkérdi. Ő maga csak harmincnek
mondta magát most hét éve, mert élni akar és min-
dig mások után kacsintgat. Azt is elhatározta, hogy
fiának megmondja egyszer, hogy vigyázzon, mert
bitangba van itt minden.

Elérte a töltést és felment annak a tetejére.
Egy kicsit megörült, hogy messze lehet látni és
meg is állott, hogy olyan magasra kellett felkapasz-
kodni s kifújta magát.

Itt-ott dolgozókat látott a mezőn, kapálták a ku-
koricát. Jó kapálásuk volt, se eső, se sár s puha a
föld. Milyen szép volt, mikor ő még kapálni járt ki
a mezőre. Szegény asszony volt ő is, napzámba ka-
pált, summásnak is volt néhányszor uradalmakban
s az nagyon jó idő volt, ott hálai a pajtáknak, a sok
ember és asszony közt eltelt az idő. De nem igen me-
hetett, mert sok volt a gyerek s azokat nem vihette;
hát neki nehéz volt az élete. Tizenegy gyereket
adott az urának s abból négyet szépen fel is nevelt.
Egy Amerikában van s az nagyon jókat ír, ritkán ír,
de mindig jókat. Ott házasodott meg s a Czeveland-

ba burdos háza is van a feleségének, ő meg bányá-
jár, ha munkája van. Istene, annak vajjon milyen
felesége lehet, sohase látta, csak a fényképét, az
most is itt van a batyujában, ezt nem hagyta
ezeknek, ugyse becsülnék meg. Szép kövér asszony
az amerikai menyé, kalap van a fején s olyan
gyerekecskéi vannak, hogy csoda. De hát nem fog
látni soha őket. Írták, hogy az asszony egyszer
zajlon, de nem tud jönni, mert ott is tönkre
minden.

Azok is csak panaszkodnak má.

Ugy két óra tájba eszébe jutott a gyalogösvény.
A töltésről egy helyen le kell kanyarodni és egy
zesen keresztül gyalogösvényen kell menni vagy
óraig, hogy a Tiszához érjen. Akkor aztán könnyű
a dolog, mikor odaér, mert a falu, ahova megy, min-
gyárt a Tisza tulsó partján van, az már semmi. De
hol az ösvény?

Több helyen is megy le ösvény a töltésről,
azok csak elcsavarognak, a falukba mennek, Isten
tudja merre. Nagy sor az, az embernek az igaz
utat megtalálni.

Egyszer csak egy fiatal legényt lát meg, aki
nem jött fel a töltésre, hanem lent a töltés alatt
uton ment s olyan gyorsan utolért, mint a szél.

Megállott s lekialtott neki:

— Hajja-e?

— Mi az, mama?

— Merre kell énnekem menni, mondja már.

— Csak a rébe.

— A rébe? Hát át akar menni a Tiszán?

— Át hát.

— Jaj, mama, hát akkor magának le kell ma-
jónni a töltésről, osztán gyaloguton, keresztül a fi-
zesen.

— Azt keresem, lelkem galambom.

— Nohá akkor jól van. Gyűjjön le.

— Hát itt nem megy le az út. Nincsen csapás.

Reinhart Gyula lett az arad-i asztalosmesterek szindikátusi elnöke

Múlt hét péntekjén este tartotta meg elnökválasztó vezetőségi ülését az Arad-i Asztalosmesterek Szindikátusa, amelynek választmányja teljes számban jelent meg a gyűlésen. A szindikátusi vezetőség a szindikátusi elnökvé Reinhart Gyulát, alelnökké Sztát Viohentiét választotta közfelkeltással meg. Az egyhangú megválasztást a két szindikátusi vezető nevében Reinhart Gyula köszönte meg a választmányi tagoknak. Az illusztris iparosvezér beszédében röviden kifejtette azt is, hogy milyen feladatokat kell megoldania az arad-i asztalosmesterek szindikátusának, amely az asztalosváros szakiparosainak legfontosabb iparos intézménye. A választmányi ülés során fontos szakkérdésekkel foglalkozott, többek között a forgalmazó ügyével is, amelyről lapunk más részében emlékeztünk meg.

KOMPLIKÁCIÓK.

- Sikertől a Pista operációja?
- Nem, komplikációk következtek be.
- Micsoda komplikációk?
- Eljegyezte a szanatóriumú veszttert.

„Bele kell oltani az illetékesek lelkébe, hogy ők nemcsak „illetékesek”, hanem felelősök is”...

A Brassói Lapok írja:

A cotroceni-i tömegszerencsétlenség áldozatai annyi kártérítést követelnek, mint amennyi Bucaresti város egyévi teljes költségvetési végösszege. Egymilliárd 200 millió leiről van szó. Tekintélyes összeg. Mennyi mindent lehet ennyi tenger pénzéből csinálni. Mennyi jót és hasznosat, üdömet és kíváncsot! — Ha a bíróság nem is ítéli meg a teljes összeget, de annyi kétségtelen, jócskán kifizetnek majd kártérítést a cotroceni-i halottak hátramaradtjainak és a cotroceni-i sebesültek kezébe. — A gondatlanságért, az elmulasztott intézkedésekért, a félvállról vett védelemért felelős a maga részéről és különleges esetében a közélet is, a város vagy a falu, a megye vagy az állam. A törvények ilyen értelmű felelősségi kötelezettségét irratolni kellene szerte az országban mindenütt. Bele kell oltani az „illetékesek” lelkébe, hogy ők nemcsak „illetékesek”, de „felelősök” is, ha nem tesznek meg mindent, amit meg kell tenniük ahogyan az ország polgárainak vagyona, élete, testi épsége, a lehetőségeken belül, biztonságban legyen. Aktuális törvényszakasz ez, amelyet sokszorosítani és uton-utfélen, éppen a napokban terjesztani kellene.

— Mingyár lesz.
— Ösztön azután merre menjek? Orrom után, kedves?
A fiu felnevetett.
— Maj megmutatom. Én is arra mék.
— De maga azalad.
— Dehogyan is szaladok.
A legény csakugyan meglapátolta a menését és így mentek egy darabon, ő lent a töltésen, az meg lent a töltés alatt.
Aztán egyszer csak igazán lekanyarodott egy olyan taposott csapás a töltésről. A legényke felkiabált, s ő szívesen le is tapigált.
S elvándoroltak a töltésről messze be a szántóföldek közé. A legényke ment elől, az öregasszony utána. Nem igen beszélgettek, mert ha az ember megy, akkor csak menjen.
De mikor bent voltak a fűzesben, az öregasszony megijedt. Nem ismerte a tájékat. Neki úgy látszott, mintha itt másfajta fűzes volna, öreg fák. Az, amerre ő járt, az fiatalabb volt. De úgy meg-nőttek volna és alatt a hét esztendő alatt?
Megnyugodott, mikor a nagy csendességben hangot hallott. Kutyaugatást. A fűzesen túl ré volt a ott birkákat őrzött egy pásztor.
— De szép kis barikák, — mondta maga elé, hogy vigasztalja saját békétlen szívét.
Kis idő múlva megszólalt a legény.
— Szereti-e nénikém a birkapaprikát?
Nem felelt. Nem szerette, hogy a legény bizalmas hangon kérdezte ezt. Csak jó sokára mondott annyit.
— Nem vagyunk olyan bizalomba, édes fiam, hogy azt megmondjam.
A legény felnevetett.
— Nem vagyunk? Hát nem szereti? Akkor mi-nek mondta, hogy milyen szép kis barikák?

Nem kötelező az egységes záróra

Pontosan előírja ugyan a munkügyi miniszter rendelete a nyári zárórát, de az egyes helységekben a munkások és alkalmazottak között kötött megállapodás is érvényes.

A Hivatalos Lap június 18-ai számában megjelent a munkügyi minisztérium 22310-as számú rendelete, amely a nyári záróra kérdését rendezi. E rendelet szerint június 18-tól szeptember 15-ig délután 13 órától, 16 óráig zárva tartanak és este 20 órákor zárnak minden hétköznapi, még szombaton és ünnepnapok előtt való napokon is a következő üzemek:

Kőművelésüzemek, rövidárúüzemek, kalap- és sapkafőnyelők, bőr- és szőnyegüzemek, szövetüzemek, szőnyegüzemek, utazási cikkekkel foglalkozó áruházak, kefe- és kosárüzemek, fehérnemű-, divat- és textilüzemek, cipőüzemek, ékszerüzemek, órászüzetek, kép és művészeti tárgyak eladásával foglalkozó üzletek, szőlőüzemek, érnőüzemek, takarmány- és magüzemek, kárpitos- és diasztüszetek, vas- és

lővegőruházak, háztartási cikkek, porcellánok eladásával foglalkozó üzletek, kályháüzemek, faüzletek, sport és autózúzetek, mész- és cementraktárak, drogériák, parfümeriák, fegyver-, karakpár- és ipari gépekkel foglalkozó üzletek, építkezési anyagüzletek, fűzőkészítőüzletek, festéküzletek és festődek általában, gyapjú, gyapjótáruüzletek, könyvkereskedők, hangszerkereskedők és fényképészek. A fűszerüzemek mincenek felsorolva.

A rendelet 2-ik bekezdése arról szól, hogy mindezekben a helységeken, ahol az időjárás és a helyi viszonyok megengedik és megállapodás történt a munkások és alkalmazottak között, a nyári időszakban is a rendes zárórát lehet érvényben tartani. Ebben az ügyben a munkügyi inspektorátusok fognak közbejárni a közigazgatási és rendőri hatóságokkal.

Kartellizálták a patkószöveget is.

A belvárosi vasipar egy újabb kartellizálással gazdagodott. Az ország két patkószöveggyára, a bucuresti-i Metaloglobus és a galaci O. Mustaf Filgyár megegyeztek egymással. A kartell születésének az előzménye az, hogy az eredetileg a svéd érdekeltségű Mustaf cég volt Románia egyetlen patkószöveggyára, egészen a legutóbbi időig. Ujában azonban a Metaloglobus nagyszabású üzembővítési programjának keretében megkezdte többek között a patkószöveggyártást is.

A Metaloglobus új osztályának létesítését előzetes tárgyalások vezették be a Mustaf cég és a budapesti Weiss Manfréd művek között, amelyekben a Metaloglobus tartosik. A megegyezés alapján a Metaloglobus nemrég megkezdte a patkószöveg gyártását, de az eladás a Mustaf céggel közösen történik. A két gyár területileg felosztotta egymáshoz a piacokat és árverezményt is kötött.

Hasonló jellegű megállapodást akart kötni a Metaloglobus több más új cékre is, amelyekben eddig egy-egy gyár monopóliáshoz helyzetet foglalt el a piacon. Ezek a tárgyalások azonban nem vezettek eredményre és így most a szabadforgó cikkekben ála árverseny van.

ÖSSZINTE VALASE.

A kövér Parhonyánál megkérdi valaki:
— Mit tesznek azelőtt a napfogáskor?
— Irigylem.

SPECIALIS RÖVIDÍTÉS.

Egyik ismert bécsi gyáros információt kért a „Sasszem” irodától a lánya véglegénéről. Két nap múlva megjött a válasz, amely egy számot tartalmazott: 605.

A gyáros dühöngve emelte fel a telefonkagylót és a „Sasszem” irodát kérte a telefonhoz:

— Hallják, az arditok, az micsoda butaság ez az információ? — Mit jelent az, hogy 605?

— Ez a mi specialis rövidítésünk, — hangzott a válasz. — Ehrlich ist 605, dieser Junge Mann ist nicht ganz Ehrlich.

Szerkesztői üzenetek

Tanomatartó iparos Szatmára. Az új ipartörvénnyel kapcsolatosan valóban nagy tájékozatlanság észlelhető az iparosság körében a tanoncuügyeket illetőleg. Azt kérdezi tőlünk, hogy mi a teendője a munkaadónak, ha tanonca kitöltötte az inaslevelet és felelszabadult. Erre nézve a törvénnyel kapcsolatos utasítás úgy intézkedik, hogy az a mester, aki nek tanonca kitöltötte az inaslevelet, bejelenti ezt a munkakamaránál, ott egy nyomtatványt tölt ki, amelyet a kamara látta és ennek alapján a felelszabadult tanonc egy esztendőig, mint segéd, dolgozhat. Egy éven belül azonban köteles a segéd az előírt vizsgát letenni. A vizsga sikeres letétele után megkapja végleges segédigazolványát és munkakönyvét. A vizsgákat évente kétszer tartják meg.

Nem felelt rá. Nem szeretett sovel a fiával beszélni, csak ment szaporán. Már a legény kezdett lassan menni, úgyhogy majdnem a sarkára tapodott.
Meg is állt a legény és engedte, hogy ő előre lépjen.
— Hát... szereti, vagy nem szereti? — kérdezte kötekedve.
Ő mérgesen mondta:
— Akár szeretem, akár nem, az nekem mindegy. A legény nagyot kacagott.
— Hinnye, de jó nyelve van kendnek, öreganyám. Ujra nem felelt. Mit akar és a fiu tőle? És hol vannak most? Micsoda világ ez? Már nagyon kezdett gyánakodni. Még vissza is akart fordulni már, csak azt sem merte, mert úgy behaladtak a fűzesbe, hogy visszafelé se mert indulni, így csak tovább szaporázta a lépést.
A legény pedig mórlikálva lépegetett a sarkában.
— Emlékszik-e még, mikor lány volt?... ha más lány lehetett annak idejibe.
Azt akarta mondani rá, hogy hamis, aki a hamisat megismeri, de nem mert, már egy szót se szólan.
— Csak azért, mert ilyen fürge.
Lehajította a fejét és igyekezett előre. Mit akar ez a legény vele? Hogy nem hagyja békén.
— Ászondom, hogy többet ér maga, nénikém, mint a mai lányok.
— Nyughassék már, öregasszony vagyok én.
— Az a jó, az öregasszony, mar az má mindent tud.
Nem felelt. Azon gondolkodott, hogy vesz egy vesszőt és a szeme közé csapdos ennek az istentelennek. De nem vett vesszőt, hanem sietett, ahogy csak tőle kitelt.
A legényke azonban nem hagyta békén.
— Azér át tudná még ugrani a szás té hosszát, igaz-e?

Nem felelt, hátha abbahagyja.
— Hát locsolkodni szokott-e még, mint abba az időbe?
— Réssavizszel, igaz-e, — mondta az öregasszony megvetően.
— Ha nem pócsavizszel szokott, — henegett a legény. — Hanem vedrellel. Husvétkor is úgy meglocsoltam egy jányt, de úgy meglocsoltam, hogy három napig asáritotta az idecsányja, még akkor is víz vót a pendelye.
— Hát jó vót annak a jánynak, ugye.
A legény felnevetett.
— Nem vón a rossz magának az. Maga is megfigetne árta, ugye, ha egy istenese meglocsolnám.
— Mér nem jöttél husvéthra, de rád aszítottam véna a kutyát.
A legény táncolva járt a nyomába.
— Jobban tud maga visszavágni, mint egy tizenhatosztendős. Tűz van magába.
— Benned meg az ördög.
— Még pedig nagy ördög, ha tudná — s a legény majd megpukkadt, úgy kacagott.
Az öregasszony nagyon elfeketedett, már nem jóba jár ez a szuhanc, azon kell itt vigyázni, hogy mivel lehet visszaütni, ha ez a taknyos valamit méré-szelve.
De csak sietett, csak sietett s az arca éle úgy kipirult, hogy a kendője alatt a homlokán még az izzadság is megcsordult.
— Fél-e az ördögtől? — kezdette újra a legény.
— Az istentől félt, édes fiam és ereggy utadra, már énnekem nincs terád szükségem.
— De van nekem magára, — mondja a fiu s megölelte hirtelen hátulról az öregasszonyt.
Eppen ott volt egy szép kis tisztás, felkapta erős karjaival és megforgatta a levegőben az öregasz-

